

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Popiežius**

Popiežius Benediktas XVI Būti kunigu reiškia būti „maldos vyru“ ir „Jėzaus draugu“	2
„Dievas nužengia ir tampa vergu“	3
„Ką mums reiškia prisikėlimas?“	4
„Taika yra pats Kristus“	6
„Turime vėl padaryti Dievą juntamą mūsų visuomenėse“	7

Bažnyčia Lietuvoje

Gailestingumo savaitė Vilniuje	8
Vilkaviškio dekanato Eucharistinis kongresas	9
Atsinaujinimo diena „Laukite Tėvo pažado“	10
Šiluvoje paminėta Gyvybės diena	14
Konferencija apie šeimos krizes	15

Homilijos

VYNMEDŽIO ŠAKELĖS V Velykų sekmadienis (B)	16
MEILĖS KALBA VI Velykų sekmadienis (B)	17
TIKRIEJI NAMAI Šeštinės	18

Ganytojo žodis

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis DIEVO GAILESTINGUMO ŠVENTOVĖ	19
---	----

Straipsniai

Kardinolas Joseph Ratzinger TIKĖJIMAS TARP PROTO IR JAUSMO	20
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Didžiojo tridienio ir Velykų pamaldos Vatikane	27
Tarptautinis Pasaulinių jaunimo dienų organizatorių susitikimas Romoje	27

Būti kunigu reiškia būti „maldos vyrų“ ir „Jėzaus draugu“

Popiežiaus Benedikto XVI homilija per Krizmos Mišias Šv. Petro katedroje 2006 m. Didįjį ketvirtadienį

Didysis ketvirtadienis yra diena, kai Viešpats Dvylikai patikėjo kunigiškąją užduotį iki jam sugrižtant švęsti jo Kūno ir Kraujo sakramentą duonos ir vyno pavidalais. Senosios Sandoros Velykų avinėlių bei visas aukas pakeičia jo Kūno ir Kraujo dovana, savęs paties dovanojimas. Tad naujasis kultas remiasi tuo, kad pirmiausia Dievas dovanoja mums dovana, ir mes, pripildyti šios dovanos, tampame jam priklausančiais: kūrinią grįžta pas Kūrėją. Tad nauju dalyku tampa ir kunigystė: tai nebe kilmės klausimas, bet buvimas Jėzaus Kristaus slėpinyje. Kristus visada yra tas, kuris save dovanoja ir mus prie savęs traukia. Tik tai jis gali sakyti: „Tai mano Kūnas – tai mano Kraujas“.

Bažnyčios kunigystės slėpinį sudaro tai, kad mes, varganos žmogiškosios būtybės, Sakramento galia galime kalbėti jo vardu – *in persona Christi*. Jis nori vykdyti savo kunigystę *per mus*. Šį jaudinantį slėpinį, vis iš naujo paliečiantį mus per kiekvieną Sakramento šventimą, ypatingu būdu apmąstome Didįjį ketvirtadienį. Toks ypatingas atminimas, toks anos valandos, kai Jis ant mūsų uždėjo savo rankas bei padarė mus šio slėpinio dalininkais, sugrižimas mums būtinas, idant kasdienybė nesugadintų to, kas didu bei slėpinga.

Todėl iš naujo prisiminkime tuos ženklus, kuriais mums Sakramentas buvo dovanotas. Pagrindinis yra nepaprastai senas rankų uždėjimo gestas, kuriuo jis mane paėmė savo nuosavybėn ir man ištarė: „Tu priklausai man“. Bet tais žodžiais jis taip pat pasakė: „Tu esi mano rankų prieglobstyje. Tu esi mano širdies prieglobstyje. Tu saugomas mano rankos ir būtent taip esi mano meilės platybėje. Pasilik mano rankų erdvėje ir duok man savašias“.

Tada prisimename, kad mūsų rankos pateptos aliejumi, Šventosios Dvasios ir jos jėgos ženklų. Kodėl būtent rankos? Žmogaus ranka yra jo veikimo įrankis, jo gebėjimo susitikti su pasauliu, paimti jį „už rankos“ simbolis. Viešpats uždėjo ant mūsų rankas ir dabar nori mūsų rankų, kad pasaulyje jos priklausytų jam. Jis nori, kad jos nebebūtų įrankiai daiktams, žmonėms, pasauliui griebti, kad tai taptų mūsų nuosavybe, jis trokšta, kad jomis būtų perduodamas jo dieviškasis palytėjimas, kad jos tarnautų jo meilei. Jis nori, kad jos būtų tarnavimo įrankiai ir taip išreikštų viso asmens, kuris yra jo laidas bei neša jį žmonėms, misiją. Jei žmogaus rankos simboliškai išreiškia jo gebėjimus ir, bendriau, techniką kaip galią disponuoti pasauliu, tai pateptos rankos turi būti jo gebėjimo dovanoti ženklas,

pasaulio kūrybiško formavimo meile ženklas – o tam mums neabejotinai būtina Šventoji Dvasia.

Senajame Testamente patepimas yra paėmimo į tarnybą ženklas: karalius, pranašas, kunigas daro ir dovanoja daugiau negu vien tai, kas kyla iš jo paties. Tam tikra prasme jis nusavinamas tarnybai, kur jis save atiduoda didesniojo nei jis pats dispozicijai. Kai Jėzus šiandien Evangelijoje pristatomas kaip Viešpaties Pateptasis, tai tuo norima būtent pasakyti, jog jis veikia Tėvo pavedimu ir vienybėje su Šventąja Dvasia pasauliui dovanoja naują karališkumą, naują kunigystę, naują buvimo pranašu būdą – pranašu, ieškančiu ne savęs, bet gyvenančiu dėl To, kuriam sukurtas pasaulis. Šiandien vėl patikėkime jam savo rankas ir prašykime vis iš naujo paimti mus už rankos bei vesti.

Vyskupo atliekamu sakramentiniu rankų uždėjimo gestu rankas ant mūsų uždėjo pats Viešpats. Šiuo sakramentiniu ženklu apibendrinamas išstisęs egzistencinis kelias. Kaip ir pirmieji mokiniai, mes irgi kartą sutikę Viešpatį bei išgirdę jo žodžius: „Sek paskui mane!“ galbūt iš pradžių sekėme paskui jį šiek tiek netvirtai, galbūt gręžiomės atgal ir klausinėjome, ar tas kelias tikrai mūsų. Galbūt kartais išgyvendavome tą patį, ką ir Petras po stebuklingos žūklės, tai yra taip būdavome išgąsdinti jos masto, užduoties dydžio ir mūsų vargano asmens nepakankamumo, kad norėjome pasitraukti: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš – nusidėjėlis!“ (Lk 5, 8). Bet tada jis, kupinas didelio gerumo, paimdavo mus už rankos, prisitraukdavo prie savęs ir sakydavo: „Nebijok! Aš su tavimi. Aš tavęs neapleisiu, neapleisk ir tu manęs!“ Ne vienam iš mūsų galbūt nekart nutikdavo tas pat, kas ir Petru, kai jis vandeniui ėjo pas Viešpatį ir staiga pastebėjo, jog vanduo jo nebelaiko, ir jam gresia pavojus paskęsti. Ir, kaip ir Petras, sušukdavome: „Viešpatie, gelbėk mane!“ (Mt 14, 30).

Matydami siautėjančius elementus, nebūdavome tikri, ar įstengsime eiti per šniokščiančius bei putojančius pastarojo tūkstantmečio vandenį. Bet tada pažvelgdavome į jį – ir jis paimdavo mus už rankos ir suteikdavo mums naują „ypatingo svorio“ – iš tikėjimo kylančio ir mus viršun traukiančio lengvumo. Tada jis ištiesdavo mus paremiančią ir palaikančią ranką. Jis mus palaiko. Visada kreipkime žvilgsnį į jį ir tieskime į jį rankas! Leiskime, kad jo ranka mus pagriebtų! Tada ne paskęsime, bet tarnausime už mirtį stipresniam gyvenimui ir už neapykantą stipresnei meilei. Tikėjimas į Jėzų, gyvojo Dievo Sūnų, yra priemonė, leidžianti mums vis iš naujo pagriebti Jėzaus ranką, o jam, paėmus mus už rankos, mus vesti. Viena mėgstamiausių mano maldų yra prašymas, kurį liturgija įdeda į mūsų lūpas prieš Komuniją: „Neleisk niekuomet nuo tavęs atsiskirti“. Prašome niekuomet neišpulti iš bendrystės su jo Kūnu, su pačiu Kristumi, niekuomet neišpulti iš Eucharistijos slėpinio. Prašome, kad jie niekad nepaleistų mūsų rankos...

Viešpats uždėjo ant mūsų savo ranką. Šio gesto reikšmę jis nusakė tokiais žodžiais: „Jau nebevedinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką veikia jo šeiminkas. Jus aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką esu iš savo Tėvo girdėjęs“ (Jn 15, 15). Nebevedinu jūsų tarnais, bet vadinu draugais: šiuose žodžiuose galima net išžiūrėti kunigystės įsteigimą. Viešpats padaro mus savo draugais: jis patiki mums viską; jis patiki mums save patį, idant galėtume kalbėti jo vardu – *in persona Christi capitis*. Koks pasitikėjimas! Jis tikrai atidavė save į mūsų rankas. Šie žodžiai iš esmės išreiškiami pagrindiniais išventinimo į kunigus ženklais: rankų uždėjimu, knygos – jo žodžio, kuriį jis mums patiki, – perdavimu, taurės, kuria jis mums atiduoda savo giliausią bei asmeniškiausią slėpinį, perdavimu.

Tarp visa to taip pat yra galia išrišti: jis išleidžia mus į savą nuodėmės vargingumą bei visos pasaulio tamsybės suvokimą ir įduoda mums į rankas raktą nuo Tėvo namų vartų. Nebevedinu jūsų tarnais, bet vadinu draugais. Štai gilioji kunigiškos būties prasmė – tapti Jėzaus Kristaus draugu. Šios draugystės turime siekti kasdien iš naujo. Draugystė reiškia mąstymo ir norėjimo bendrystę. Šios bendrystės su Jėzaus mąstymu, pasak šventojo Pauliaus (plg. *Fil 2, 2–5*), turime mokytis. Ši mąstymo bendrystė nėra vien tai, kas intelektualu, bet apima ir jausmų bei troškimų, vadinasi, ir elgesio bendrystę. Tai reiškia, kad Jėzų turime pažinti vis asmeniškiau, jo klausydamiesi, su juo kartu gyvendami, jo laikydamiesi.

Jo klausomės praktikuodami *lectio divina*, tai yra Šventąjį Raštą skaitydami ne akademiškai, bet dvasiškai: taip mokomės susitikti su čia ir dabar mums kalbančiu Jėzumi. Jo žodžius bei darbus turime svarstyti bei apmąstyti jo akivaizdoje ir kartu su juo. Šventojo Rašto skaitymas yra malda, turi būti malda – turi kilti iš maldos ir į maldą vesti. Evangelistai pasakoja, kad Viešpats nekart ištisai nakčiai pasitraukdavęs į „kalną“, kad vienumoje pasimelstų. Tas „kalnas“ būtinas ir mums: tai vidinė aukštuma, į kurią turime užkopti, maldos kalnas. Tik taip plėtojasi draugystė. Tik taip galime atlikti savo kunigiškąją tarnybą, tik taip galime nešti Kristų bei jo Evangeliją žmonėms. Grynas veiklumas gali būti net herojiškas. Tačiau išorinė veikla galiausiai lieka bevaisė ir neveiksminga, jei neišplaukia iš gilios ir artimos bendrystės su Kristumi. Tam skirtas laikas iš tikrųjų yra pastoracinės, autentiškai pastoracinės, veiklos laikas. Kunigas pirmiausia turi būti maldos vyras. Pasaulis su savo karštligišku veiklumu dažnai praranda kryptį. Kai trūksta maldos jėgų, iš kurių trykšta gyvybės vandenys, gebantys padaryti derlingą išdžiūvusią žemę, jo veikla bei galimybės pasidaro destruktinės.

Nebevedinu jūsų tarnais, bet vadinu draugais. Kunigystės šerdis yra būti Jėzaus Kristaus draugais. Tik tada galime iš tiesų kalbėti *in persona Christi*, net jei

mūsų vidinis nutolimas nuo Kristaus ir negali sugriauti Sakramento galiojamumo. Būti Jėzaus draugu, būti kunigu reiškia būti maldos vyru. Tada jį pažįstame ir išžengiame iš tarnų nežinojimo. Tada mokomės gyventi, kentėti ir veikti su juo ir dėl jo. Draugystė su Jėzumi *ipso facto* yra draugystė su jam priklausančiais. Jėzaus draugai galime būti tik būdami bendrystėje su visu Kristumi, Galva ir Kūnu, vešliame Bažnyčios, gavinamos jos Viešpaties, vynuogienoje. Tik joje Šventasis Raštas Viešpaties dėka yra gyvas ir aktualus žodis. Be Bažnyčios kaip amžius aprėpiančio gyvojo subjekto Biblija subyra į dažnai heterogeninius raštus, taip virsdama praeities knyga. Dabartyje ji kalba tik ten, kur yra „buvimas čia ir dabar“, – ten, kur Kristus nuolat pasilieka tarp amžininkų: savo Bažnyčios kūne.

Būti kunigu reiškia tapti Jėzaus Kristaus draugu, ir būtent tokiu vis labiau visa savo egzistencija. Pasauliui reikia Dievo – ne kokio nors Dievo, bet Jėzaus Kristaus, Dievo, tapusio kūnu ir krauju, mylėjusio mus ligi pat mirties už mus, prisikėlusio ir sukūrusio savyje erdvę žmonėms. Šis Dievas turi gyventi mumyse, o mes – jame. Tai – mūsų kunigiškasis pašaukimas. Tik tada mūsų kaip kunigų veikla gali duoti vaisių.

Šią homiliją norėčiau užbaigti Andrea Santoro, Romos vyskupijos kunigo, nužudyto Trapezunte jam meldžiantis, žodžiais. Kardinolas Cé persakė juos mums per mūsų rekolekcijas. Štai šie žodžiai: „Esu čia, kad gyvenčiau tarp šių žmonių ir leisčiau Jėzui daryti būtent tai, paskolindamas jam savo kūną... Pajėgiu išganymui tampama tik paaukojant savo kūną. Turime priimti jį į savo kūną – ligi pat galo, taip, kaip Jėzus“. Jėzus prisiėmė mūsų kūną. Duokime jam savąjį. Taip jis gali ateiti į pasaulį ir jį pakeisti. Amen.

„Dievas nužengia ir tampa vergu“

Popiežiaus Benedikto XVI homilija per Paskutinės vakarienės šv. Mišias Laterano bazilikoje 2006 m. Didįjį ketvirtadienį

„Mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo“ (Jn 13, 1). Dievas myli savo kūrinių – žmogų; jis myli jį net nupuolusį ir jo neapleidžia. Jis myli iki galo; jis savo meile eina iki kraštutinės ribos: jis nužengia iš savo dieviškosios šlovės ir apsirengia vergo apdaru. Jis nužengia iki giliausios mūsų nuopuolio gelmės. Jis atsiklaupia prieš mus ir patarnauja mums kaip vergas: jis mazgoja mūsų purvinas kojas, kad galėtume būti prileisti prie Viešpaties stalo, kad būtume verti sėstis už jo stalo, – daro tai, ko patys iš savęs nei galėtume, nei turėtume daryti.

Dievas nėra tolimas Dievas, per daug nutolęs ir per didelis, kad užsiiminėtų mūsų mažmožiais. Kadangi jis didis, jis gali domėtis ir mūsų mažais dalykais. Kadangi jis didis, žmogaus siela – to paties žmogaus, kuris sukurtas amžinajai meilei, – nėra maža, ji didelė ir verta jo meilės. Dievo šventumas yra ne tik žerinti galia, nuo kurios išsigandę turime trauktis; tai taip pat meilės galia ir todėl apvalanti bei gydanti galia.

Dievas nužengia ir tampa vergu; jis mazgoja mums kojas, kad galėtume dalyvauti prie jo stalo. Per tai pasireiškia visas Jėzaus Kristaus slėpinys. Per tai iškyla aikštėn, kas yra atpirkimas. Mus mazgoja jo meilė, pasirengusi sutikti mirtį. Tik meilė turi šios valančios jėgos, panaikinančios mūsų purvą ir iškeliančios mus į Dievo aukštumą. Mus mazgoja jis pats, dovanojantis mums save visą iki pat savo kančios bei mirties gelmės. Jis nepalaukia buvęs mus mazgojančia meile. Apvalymo sakramentuose – Krikšto ir Atgailos – jis nuolat klūpo prieš mūsų kojas ir mums tarnauja kaip vergas, mus valo, daro mus pajėgius Dievui. Jo meilė neišsemiama, ji iš tikrųjų eina iki galutinės ribos.

„Jūs esate svarūs, deja, ne visi“, – sako Viešpats (Jn 13, 10). Šiuo sakiniu atskleidžiama apvalymo dovana, kurią jis mums duoda, nes nori su mumis sėdėti už stalo, nori būti mūsų maistas. „Ne visi“: egzistuoja tamsus atmetimo slėpinys, išnyrantis Judo istorijoje ir verčiantis mus susimąstyti būtent Didįjį ketvirtadienį, dieną, kai Jėzus save padovanoja. Viešpaties meilė beribė, bet žmogus gali ją apriboti.

„Jūs esate svarūs, deja, ne visi“. Kas daro žmogų nešvarų? Meilės atmetimas, nenorėjimas būti mylimam, nemylėjimas. Puikybė, mananti, jog apvalymo niekam nereikia, ir užsiverianti gelbėjančiam Dievo gerumui. Puikybė, nenorinti išpažinti ir pripažinti, kad mums reikia apvalymo. Jude šio atmetimo esmė įžiūrime dar aiškiau: jis vertina Jėzų galios ir sėkmės kriterijais. Jam realios tik galia ir sėkmė, meilė neverta nieko. Be to, jis godus: pinigai svarbiau už bendrystę su Jėzumi, svarbiau už Dievą ir jo meilę. Taip jis tampa ir melagiu, žaidžiančiu dvigubą žaidimą ir nusigręžiančiu nuo tiesos, žmogumi, gyvenančiu mele ir todėl prarandančiu didžiausios tiesos – Dievo pajautą. Tada jis sukietėja, pasidaro nepajėgus atsiversti bei su pasitikėjimu pasukti sūnaus palaidūno pėdomis ir savo sugriautą gyvenimą išmeta laukan.

„Jūs esate svarūs, deja, ne visi“. Viešpats šiandien įspėja mus dėl pasitenkinimo savimi, apribojančio beribę meilę. Jis kviečia mus sekti jo nusižeminimu, patikėti save tokiam nusižeminimui, „užsikrėsti“ juo. Kad ir kaip jaustumės pražuvę, jis kviečia mus grįžti į namus bei leisti jo apvalančiam gerumui mus paguosti bei įvesdinti į stalo bendrystę su juo, pačiu Dievu.

Pridurkime paskutinius žodžius iš šio neišsemiamo Evangelijos skyrelio: „Aš jums daviau pavyzdį...“ (Jn 13,

15); „Ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti“ (Jn 13, 14). Kas yra „kojų mazgojimas vieni kitiems“? Ką tai konkrečiai reiškia?

Toks kojų mazgojimas yra kiekvienas geras darbas kitam – ypač vargstantiems ir menkai vertinamiems. Štai kur mus šaukia Viešpats: nusileisti žemyn, mokytis nusižeminimo bei drąsos daryti gera, pasirengimo priimti atmetimą ir, nepaisant to, pasitikėti gerumu bei gerumo laikytis.

Bet yra dar gilesnis matmuo: Viešpats pašalina mūsų purvą valančia savo gerumo jėga. Mazgoti vieni kitiems kojas pirmiausia reiškia nenuilstamai vieni kitiems atleisti, vis iš naujo mėginti būti kartu, net jei tai atrodo nenaudinga. Tai reiškia vieniems kitus valyti; vieniems kitus pakęsti ir priimti, jog esi pakenčiamas kitu; vieniems kitus valyti ir taip dovanoti vienas kitam gydančią Dievo žodžio jėgą – įžengti į dieviškosios meilės sakramentą.

Viešpats apvalo mus, ir dėl šios priežasties drįstame artintis prie jo stalo. Prašykime jo dovanoti mums visiems malonę vieną dieną visam laikui tapti amžinojo vestuvių pokylio svečiais. Amen.

„Ką mums reiškia prisikėlimas?“

Popiežiaus Benedikto XVI homilija 2006 m. Velyknaktį Šv. Petro katedroje

„Jūs ieškote nukryžiuotojo Jėzaus Nazarėno. Jis prisikėlė, jo čia nebėra“ (Mk 16, 6). Švytinčiais drabužiais apsitašęs Dievo pasiuntinys šitai sako moterims, kape ieškančioms Jėzaus kūno. Bet tą pat evangelistas šią šventąją naktį sako ir mums: Jėzus nėra praeities asmenybė. Jis gyvas, ir kaip gyvasis eina pirma mūsų; jis kviečia eiti paskui jį, gyvąjį, ir taip patiems atrasti gyvenimo kelią.

„Jis prisikėlė, jo čia nebėra“. Jėzui pirmąkart prabilus mokiniams apie kryžių ir prisikėlimą, šie, leisdamiems nuo atsimainymo kalno, svarstė, ką reiškia „prisikelti iš numirusių“ (Mk 9, 10). Per Velykas džiaugiamės, kad Kristus neliko kape, kad jo kūnas nesuiro; kad jis priklausau ne mirusiųjų, bet gyvųjų pasauliui; kad jis, kaip sakome per žiburių apeigas, yra Alfa ir Omega, vadinasi, ne tik vakar, bet ir šiandien, ir per amžius (plg. Žyd 13, 8).

Tačiau prisikėlimas kažkaip yra taip toli anapus mūsų horizonto, anapus mūsų patyrimo, kad, įsižiūrėję į save, pamatome besitęsiantį mokinių disputą: ką gi iš tikrųjų reiškia „prisikelti“? Ką tai reiškia mums? Pasauliui ir visai istorijai? Vienas vokiečių teologas kartą yra pasakęs, jog atgaivinto lavono stebuklas – jei jis būtų

įvykęs, o tuo jis netikėjo – galiausiai esąs nesvarbus, neaktualus mums.

Iš tiesų, jei tik kas nors vienas kada nors vieną kartą būtų buvęs atgaivintas ir daugiau nieko, kodėl tai turėtų mums rūpėti? Tačiau Kristaus prisikėlimas būtent yra daugiau, yra kažkas kita. Jo prisikėlimas yra – pasinaudojant evoliucijos teorijos kalba – didžioji „mutacija“, absoliučiai svarbiausias šuolis į visišką naują būvę ilgoje gyvybės ir jos raidos istorijoje, šuolis į visiškai naują tvarką, svarbią mums ir susijusią su visa istorija.

Tad disputas su mokiniais apimtų šiuos klausimus: kas čia įvyko? Ką tai reiškia mums, visam pasauliui ir man asmeniškai? Taigi iš pradžių – kas įvyko? Jėzaus kape nebėra. Jis yra visiškai naujame gyvenime. Bet kaip tai galėjo nutikti? Kokios jėgos čia veikė? Svarbiausia, kad šis žmogus Jėzus nebuvo vienas, nebuvo savyje užsidaręs *aš*. Jis buvo viena su gyvuoju Dievu, taip viena, kad sudarė su juo vieną asmenį. Jis, taip sakant, buvo apsikabinęs su tuo, kuris yra pats gyvenimas, apsikabinęs ne tik emociškai, bet taip, kad tai aprėpė bei perskverbė jo būtį. Jo gyvenimas nebuvo vien jo paties, jis buvo būties bendrystė su Dievu, būties Dieve, todėl ir negalėjo būti realiai atimtas. Jis galėjo leistis būti nužudomas iš meilės, tačiau būtent taip sulaužė mirties galutinumą, nes jame glūdėjo gyvenimo galutinumas. Jis buvo taip viena su nesugriaunamu gyvenimu, kad tas iš naujo prasiveržė per mirtį.

Pasakykime tą patį dar sykį iš kitos pusės. Jo mirtis buvo meilės aktas. Per Paskutinę vakarienę jis užbėgo mirčiai ir paverė ją savęs dovana. Jo būties bendrystė su Dievu konkrečiai buvo būties bendrystė su Dievo meile, o ši yra tikroji galia mirties atžvilgiu, stipresnė už mirtį. Prisikėlimas buvo tarsi šviesos sproginimas, meilės sproginimas, sutraukęs iki tol neišardomą „mirties bei tapsmo“ audinį, atvėręs naują būties, gyvenimo matmenį, į kurį perkeista įtraukta ir materija bei per kurį išnyra naujas pasaulis.

Aišku, kad šis įvykis nėra koks nors praeities stebuklas, kurio faktiškumui galiausiai galėtume likti abejingi. „Evoliucijos“ ir apskritai gyvenimo istorijoje tai kokybinis šuolis į naują būsimą gyvenimą, į naują pasaulį, kuris, pradėdamas nuo Kristaus, nepaliaujamai skverbiasi į mūsų pasaulį, jį keičia bei traukia prie savęs. Bet kaip tai vyksta? Kaip šis įvykis gali mane realiai pasiekti bei traukti prie savęs ir į viršų? Iš pradžių galbūt stebinant, tačiau visiškai realus atsakymas yra toks: tas įvykis mane pasiekia per tikėjimą ir Krikštą. Todėl Krikštas yra Velyknakčio dalis; tai taip pat pabrėžiama įkrikščioninimo sakramento teikimu kai kuriems suaugusiems iš įvairių šalių. Krikštas reiškia būtent tai, kad kalbame ne apie praeities įvykį, bet apie tai, kad mane pasiekia bei pagriebia kokybinis visuotinės istorijos šuolis. Krikštas skiriasi nuo bažnytinės socializacijos akto, šiek tiek senamadiško bei sudėtin-

go asmens priėmimo į Bažnyčią būdo. Tai taip pat daugiau negu tiesiog nuplovimas, savotiškas sielos apvalymas bei pagražinimas. Iš tikrųjų tai – mirtis ir prisikėlimas, atgimimas, perkeitimas naujam gyvenimui.

Kaip tai suprasti? Manau, jog tai, kas čia įvyksta, lengviausiai paaiškėja, pažvelgus į nedidelės dvasinės biografijos, padovanotos mums Pauliaus *Laiške galatams*, pabaigą. Ši autobiografija užbaigiama žodžiais, kuriuose kartu glūdi ir jos šerdis: „*Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus*“ (Gal 2, 20). Gyvenu, tačiau nebe aš. Pats aš, esminė žmogaus – šio žmogaus Pauliaus – tapatybė, perkeistas. Jis dar egzistuoja ir kartu nebeegzistuoja. Jis yra perėjęs „ne“ ir nuolatos šiame „ne“ esti: *aš, tačiau nebe aš*. Paulius šiais žodžiais nenusako kokio nors mistinio išgyvenimo, kuris jam būtų buvęs dovanotas ir mus galiausiai tegalėtų dominti tik kaip istorinis. Ne, šiuo pasakymu išreiškiamas tai, kas įvyko per Krikštą. Manasis *aš* iš manęs paimamas ir įdedamas į didesnę naują subjektą. Tada manasis *aš* čia iš naujo yra, tačiau perkeistas, perartas, atvertas perkėlimo į kitą, kuriame įgyja naują savo egzistencijos erdvę. Paulius mums tai dar kartą parodo kitu aspektu, trečiame *Laiško galatams* skyriuje kalbėdamas apie pažadą ir sakydamas, jog jis duotas vienaskaita – tiktai vienam: Kristui. Jis vienintelis savyje turi visą „pažadą“.

O kaip tada su mumis? Jūs visi esate tapę vienas Kristuje, atsako Paulius (plg. 3, 28). Ne viena, bet vienas, vienintelis, vienintelis naujas subjektas. Toks mūsų *aš* išlaisvinimas iš jo izoliacijos, toks buvimas naujame subjekte yra buvimas Dievo platybėje, buvimas jau dabar įtrauktam į gyvenimą, išžengusį iš „mirimo bei tapsmo“ sąryšio. Didysis prisikėlimo sproginimas pagriebia mus per Krikštą. Taip esame susiejami su nauju gyvenimo matmeniu, kuriame būname atsidūrę jau šio laiko negandų sukuryje.

Gyventi be paliovos žengiant į šią atvirą erdvę reiškia būti pakrikštytam, būti krikščionimi. Šitai ir yra Velyknakčio džiaugsmas. Prisikėlimas ne praėjo, prisikėlimas pasiekė mus ir pagavo. Esame jo, tai yra prisikėlusio Viešpaties, įsitvėrę ir žinome, jog ir jis mus tvirtai laiko, kai mūsų rankos nusilpsta. Esame įsitvėrę jo rankos, ir tada esame susikibę už rankų vienas su kitu, tampame vienu subjektu, ne tik viena. *Aš, tačiau nebe aš* – štai Krikštu besiremiančios krikščioniškosios egzistencijos formulė, prisikėlimo laike formulė. *Aš, tačiau nebe aš* – taip gyvendami, perkeičiame pasaulį. Tai – formulė, kuriai svetima bet kokia smurto ideologija, ir programa, nukreipta prieš korupciją ir galios bei turto siekimą.

„*Aš gyvenu ir jūs gyvensite*“, – Jono evangelijoje (14, 19) sako Jėzus savo mokiniams, tai yra mums. Gyvename būties bendrystės su Jėzumi dėka, įtraukimo į tą, kuris yra pats gyvenimas, dėka. Amžiną gyvenimą, palaimingą nemirtingumą turime ne patys iš savęs ir ne savyje, bet per santykį – per būties bendrystę su tuo,

kuris yra Tiesa ir Meilė ir todėl amžinas, kuris yra pats Dievas. Vien sielos nesugriaunamumas negalėtų suteikti amžinam gyvenimui prasmės, negalėtų padaryti jo tikru gyvenimu. Gyvenimas kyla iš buvimo mylimam to, kuris yra Gyvenimas, iš gyvenimo su Juo ir mylėjimo su Juo. *Aš, tačiau nebe aš* – štai kryžiaus kelias, vien savajame *aš* užsidariusios egzistencijos „perkryžavimo“ atsiveriant tikram bei tvariam džiaugsmui kelias.

Tad visi, kupini džiaugsmo, kartu su Bažnyčia galime giedoti *Exsultet* žodžiais: „Tedžiūgauja dangaus angelų minios... Tesilinksmina nušvitusi žemė“. Priskėlimas yra kosminis įvykis, aprėpiantis ir sujungiantis dangų ir žemę. Ir lygiai taip pat *Exsultet* žodžiais galime sušukti: „Tavo Sūnus Jėzus Kristus, kuris, iš mirties viešpatijos sugrižęs, skaidriai nušvito žmonijai ir gyvena bei viešpatauja per amžius“. Amen!

„Taika yra pats Kristus“

Popiežiaus Benedikto XVI 2006 m. Velykų žinia „Urbi et Orbi“

Brangūs Broliai ir Seserys!

Christus resurrexit! – Kristus prisikėlė!

Didžioji šios nakties vigilija leido mums iš naujo išgyventi lemiamą ir nuolat aktualų prisikėlimo įvykį, pagrindinį krikščioniškojo tikėjimo slėpinį. Bažnyčiose uždegtos nesuskaičiuojamos Velykų žvakės, simboliizuojančios Kristaus šviesą, kuri apšvietė ir tebeapšviečia žmoniją, visiems laikams nugalėdama nuodėmės ir blogio tamsą. Ir šiandien galingai suskamba žodžiai, pribloškiantys moteris, pirmą dieną po šabo atėjusias prie kapo, kuriame skubiai buvo palaidotas nuo kryžiaus nuimtas Jėzaus kūnas. Nuliūdusios ir nepaguardžiamos dėl savo Mokytojo netekties, jos rado didelį akmenį, nuritintą nuo kapo angos, ir, įėjusios į kapo rūšį, pamatė, kad kūno ten nebėra. Joms tokioms sutrikusioms bei suglumusioms stovint, prie jų netikėtai prisiartinio du vyrai spindinčiais drabužiais ir tarė: „Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų? Nėra jo čia, jis prisikėlė“ (*Lk 24, 5–6*). „*Non est hic, sed resurrexit*“ (*Lk 24, 6*). Nuo to ryto šie žodžiai be paliovos skamba visoje kaip džiaugsmo skelbimas, nepakitęs per amžius ir kartu kupinas begalinių bei vis naujų atgarsių.

„Nėra jo čia, jis prisikėlė“. Dangiškieji pasiuntiniai iš pradžių praneša, kad Jėzaus „čia nėra“: Dievo Sūnaus nebėra kape, nes jis negalėjo likti mirties grobis (*plg. Apd 2, 24*), o kapas negalėjo sulaikyti „Gyvojo“ (*plg. Apr 1, 18*), kuris pats yra gyvybės šaltinis. Kaip Jona žuvies pilve, taip ir nukryžiuotas Jėzus per šabą išbu-

vo žemės širdyje (*plg. Mt 12, 40*). Tas šabas, pasak evangelisto Jono, iš tikrųjų buvo „didelės šventės diena“ (*19, 31*), iškilmingiausia istorijos diena, nes tą dieną „šabo Viešpats“ (*Mt 12, 8*) atbaigė savo kuriamąjį darbą (*plg. Pr 2, 1–4a*), išskeldamas žmogų ir visą kosmosą į Dievo vaikų garbės laisvę (*plg. Rom 8, 21*). Atlikus šį nepaprastą darbą, negyvas kūnas buvo paliestas Dievo gyvojo dvelksmo ir, sugriovęs kapo užtvarą, šlovingai prisikėlė. Todėl angelai skelbia: „Nėra jo čia“, jis nebegali būti kape. Žmonių žemėje jis keliavo ir savo kelionę, kaip ir visi, užbaigė kape, tačiau mirtį nugalėjo ir visiškai naujai, grynos meilės aktu, atvėrė, atlapojo žemę Dangui.

Krikšto, kuriuo esame į jį „įtraukiami“, dėka jo prisikėlimas tampa mūsų prisikėlimu. Tą išpranašavo pranašas Ezechielis: „Atversiu jūsų kapus ir prikelsiu jus iš kapų, mano tauta, ir parvesiu jus į Izraelio žemę“ (*Ez 37, 12*). Šie pranašiški žodžiai nepakartojamą vertę įgyja Velykų dieną, nes šiandien išsipildo Kūrėjo pažadas; šiandien, šiais nerimo bei netikrumo paženklintais mūsų laikais, iš naujo išgyvename prisikėlimo, pakeitusio mūsų gyvenimo veidą, pakeitusio žmonijos istoriją, įvykį. Iš prisikėlusio Kristaus vilties laukia – kartais ir nesąmoningai – visi, vis dar supančioti kančios ir mirties grandinių.

Afrikoje Prisikėlusiojo Dvasia teatneša palengvėjimo bei saugumo Darfuro gyventojams, gyvenantiems nebepakenčiamomis humanitarinėmis sąlygomis; Didžiųjų ežerų regiono, kur daug žaizdų dar neužgijusios, žmonėms ir įvairioms Afrikos tautoms, trokštančioms susitaikymo, teisingumo ir plėtros. Tragišką smurtą Irake, ir toliau negailestingai reikalaujantį aukų, tenugali pagaliau taika. Nuoširdžiai taikos linkiu ir išitraukusiems į konfliktą Šventojoje Žemėje, kviesdamas visus kantriam ir išvermingam dialogui, kuris pašalintų iš kelio senas ir naujas kliūtis. Tarptautinė bendrija, iš naujo patvirtinanti Izraelio teisę gyventi taikoje, tepadedą palestiniečių tautai įveikti sudėtingas gyvenimo sąlygas bei statydinti savo ateitį artinantis prie tikros valstybės įsteigimo. Lotynų Amerikos šalyse Prisikėlusiojo Dvasia iš naujo teatgaivina pastangas pagerinti milijonų žmonių gyvenimo sąlygas, pašalinti pasibjaurėtiną žmonių grobimo rykštę, sustiprinti demokratijos institucijas santarvės ir veiklaus solidarumo dvasia. Dėl tarptautinių krizių, susijusių su branduoline jėga, tai rimtomis bei nuoširdžiomis derybomis tebūna pasiektas visų atžvilgiu garbingas sprendimas, ir testiprėja tautų bei tarptautinių organizacijų atsakingųjų noras įgyvendinti etnosų, kultūrų ir religijų taikų sugyvenimą, atitolinantį terorizmo grėsmę.

Prisikėlęs Viešpats teleidžia visur pajusti savo gyvybės, taikos ir laisvės jėgą. Visiems skirti šiandieniai žodžiai, kuriais Velykų rytą angelas nuramino išsigandusias moterų širdis: „Jūs nebijokite! ... Jo čia nebė-

ra, jis prisikėlė“ (Mt 28, 5–6). Jėzus prisikėlė ir dovanoja mums taiką; jis pats yra taika. Todėl Bažnyčia parbrėžtinai kartoja: „Kristus prisikėlė – *Christós anésti*“. Tenebijo trečiojo tūkstantmečio žmonės atverti jam širdį. Jo Evangelija su kaupu numaldo taikos bei laimės troškimą, gyvą kiekvieno žmogaus širdyje. Kristus gyvas ir eina su mumis. Koks neišmatuojamas meilės slėpinys! *Christus resurrexit, quia Deus caritas est! Alleluia!*

„Turime vėl padaryti Dievą juntamą mūsų visuomenėse“

Popiežiaus Benedikto XVI žodis per susitikimą su Romos jaunimu 2006 m. balandžio 6 d.

Visi klausia, ko iš mūsų laukia Viešpats. Mano akimis, didysis mūsų laikų iššūkis yra sekuliarizmas, tai yra gyventi ir į pasaulį žvelgti taip, „*si Deus non daretur*“ – tarsi Dievo nebūtų. Tą patį man vis pasako vyskupai, pavyzdžiui, Afrikos, per *ad limina* apsilankymus.

Dievą norima apriboti tuo, kas privatu, jausmu, tarsi objektyvios tikrovės nebūtų ir kiekvienas galėtų susikurti savo paties gyvenimo projektą. Tačiau toks požiūris, pateikiamas kaip mokslinis, tepripažįsta tiesa tai, ką galima patikrinti patyrimu. Kai Dievas eksperimentui tiesiogiai neprieinamas, toks požiūris ima ardyti visuomenę; juk tuomet nutinka taip, kad kiekvienas susikuria savo projektą ir galiausiai lieka vienas. Nesunku pamatyti, jog taip gyventi neįmanoma.

Turime vėl padaryti Dievą juntamą mūsų visuomenėse. Štai, mano požiūriu, pirmutinė būtinybė: padaryti, kad Dievas vėl būtų mūsų gyvenime, kad negyventume, tarsi būtume autonomiški ir galintys išradinėti, kas yra laisvė ir gyvenimas. Turime suvokti, kad esame kūriniai; turime išžiūrėti, kad yra mus sukūrus vienas Dievas ir kad klusnumas jam reiškia ne priklausomybę, bet meilės dovaną, leidžiančią mums gyventi.

Tad pirmasis dalykas yra Dievą pažinti ir mokytis vis geriau jį pažinti; pripažinti, kad Dievas yra mano gyvenime ir kad jis svarbus.

Pripažinę, kad Dievas yra, kad mūsų laisvė yra laisvė, kuria turime dalytis su kitais, ir kad, vadinas, turi būti bendras vardiklis, idant galėtume statydinti bendrą tikrovę, priartėjame prie antro dalyko, būtent klausimo: koks Dievas? Juk yra tiek daug klaidingų Dievo paveikslų: smurtingas Dievas ir t. t. Tad antra problema tokia: pažinti tą Dievą, kuris mums savo veidą parodė Jėzuje, kuris už mus kentėjo, mylėjo mus ligi mirties ir taip nugalėjo prievartą.

Būtina leisti Dievui būti pirmiausia mūsų asmeniniame gyvenime – tam Dievui, kuris nėra nepažįstamas, nėra išrastas, vien maštomas Dievas, bet – pasirodęs, save ir savo veidą parodęs Dievas. Tik tada mūsų gyvenimas bus autentiškas ir tikrąja žodžio prasme žmogiškas; taip ir visuomenėje išitvirtins tikrojo humanizmo kriterijai.

Čia irgi svarbu, kaip jau sakiau, kad statydamasi šį teisingą bei nuoširdų gyvenimą neliktume vieni. Turime žengti lydimi teisingų ir nuoširdžių bičiulių, lydimi bendrakeleivių, su kuriais galėtume patirti, kad Dievas egzistuoja ir kad puiku eiti kartu su Dievu. Turime eiti lydimi Bažnyčios, šimtmečiais mums rodžiusios kalbančio, veikiančio ir mus lydinto Dievo buvimą.

Taigi sakyčiau: esminis mano minėtojo apaštalavimo turinys, mano akimis, yra surasti Dievą – tą Dievą, kuris apsisireiškė Jėzuje Kristuje, – ir keliauti, lydimam jo didelės šeimos, kartu su savo broliais ir seserimis, sudarančiais Dievo šeimą.

Nauji leidiniai

Tu mano vargus pažįsti. Kaip melstis sergant.

Sudarė: Reinhard Abeln, Anton Kner. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006. – 88 p.

Liga išplėšia žmogų iš įprasto gyvenimo. Negalavimai, fizinis skausmas, dažnai ir dvasios kančia bei nerimas gali visiškai sugniuždyti. Liga visuomet sukrečia. Sergant dažnai sunku melstis. Neturėtume dėl to stebėtis ar nerimauti. Dievas mus girdi, net jei nerandame žodžių. Ir vis dėlto gera jam pasakyti, kas mus jaudina. Šis senų ir naujų maldų rinkinys kviečia kreiptis su savo prašymais ir skundais visiškai pasitikintį jį Tą, kuris nori visuomet būti arti.

Marie-Dominique Philippe. Mūsų laiko klausimai. – Vilnius: Šv. Jono bendruomenė, 2006. – 78 p.

Marie-Dominique Philippe – viena žymiausių XX amžiaus Dominikonų ordino asmenybių. Keturiasdešimt metų dėstė filosofiją Fribūro universitete, tuo pat metu plėtojo teologinę mintį ir pamokslavo. Tėvas Philippe – dvasios tėvas bei mokytojas, patraukęs labai daug jaunimo. 1978 m. jis įkūrė naują vienuolinę kongregaciją – Šventojo Jono bendruomenę, dabar pasklidusią visame pasaulyje. Šios knygelės tikslas – apmąstyti dabarties klausimus ir skatinti patiems ieškoti atsakymo į juos, o dar giliau – diegti meilę tiesiai žmogiškojoje ir krikščioniškojoje plotmėje.

Gailestingumo savaitė Vilniuje

Balandžio 17–23 d. pirmą kartą Lietuvos sotinėje buvo švenčiama Gailestingumo savaitė „Vilnius – gailestingumo sostinė“. Ji truko nuo Velykų iki Atvelykio. Renginių organizatorė – Dievo Gailestingumo šventovės bendruomenė. Ši šventė reikšmingiausia iš visų šv. Faustinai apreikštų pamaldumo Dievo Gailestingumui formų. Gailestingumo savaitę pagrindinis renginys būdavo šv. Mišios, aukotos įprastu šventovėje laiku lietuvių ir lenkų kalbomis. Nauja buvo tai, kad kiekvieną dieną liturgijai vadovavo kviešti kunigai, vienuoliai, vyskupai. Kiekviena diena turėjo ir savo temą. Balandžio 17 d. tema – „O mano džiaugsme, Kristus prisikėlė“. 18 val. šv. Mišioms vadovavo kun. Robertas Šalaševičius, 21 val. iš Aušros Vartų koplyčios buvo einama šviesos procesija į Viešpaties Gailestingumo šventovę. Procesiją vedė kardinolas Audrys J. Bačkis, vysk. Juozas Tunaitis ir evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis.

Prieš prasidedant procesijai kardinolas iš Aušros Vartų koplyčios paskelbė Gailestingumo savaitės pradžią ir priminė, kad 1935 m. šioje koplyčioje buvo iškabintas Gailestingumo Jėzaus paveikslas, nutapytas pagal šv. Faustinos Kowalskos viziją.

Iki Dominikonų gatvėje esančios Gailestingumo šventovės tikintieji ėjo giedodami su žvakutėmis ir vėliavomis. Buvo sustota 7 vietose: prie Bazilijonų vienuolyno vartų, prie Šv. Kazimiero bažnyčios, prie Rotušės, Evangelikų liuteronų bažnyčioje, kur procesijos dalyvius pasveikino vysk. Mindaugas Sabutis. Tolesnės stotys buvo Vokiečių gatvės gale, prie Šventosios Dvasios bažnyčios ir paskutinė – Gailestingumo šventovėje. Šiose vietose buvo skaitomos Evangelijos ištraukos apie įvykius po Jėzaus prisikėlimo. Pasibaigus procesijai kardinolas Audrys Bačkis išreiškė viltį, kad šviesos procesija taps tradicija. Jis dar kartą paragino tikinčiuosius pasikliauti dieviškuoju Gailestingumu ir patiems jį liudyti: „Dievo Gailestingumo kulto pagrindas yra krikščioniškas pasitikėjimas Dievu ir veikli meilė artimui“.

Balandžio 18 d., antradienio, tema – „Aš jums duodu naują gyvenimą“. Vakaro šv. Mišioms vadovavo kun. Julius Sasnauskas, po Mišių įvyko susitikimas su šiuo kunigu. Trečiadienio tema – „Tebūnie taika visam pasauliui“. 18 val. liturgijai vadovavo kun. Kęstutis Kėvalas, kartu šventė „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenė. Ketvirtadienio tema buvo „Šviesa spindi tamsoje“. Vakare liturgiją šventė ir pamokslą sakė Tiberiados broliai. Penktadienio tema – „Paliesk gailestingumą“. Šv. Mišias 12 val. lietuviškai ir 16 val. lenkiškai aukėjo vyskupas J. Tunaitis, vakaro liturgijai vadovavo Gailestingumo broliai, po to vyko susitikimas su jais. Šeštadienio tema – „Miestas be sienų“. Po vakarinių šv. Mišių Alumnato kieme vyko šventinis koncertas, kuriame grojo ir dainavo įvairūs atlikėjai ir grupės. Po koncerto visą naktį Dievo Gailestingumo šventovėje vyko naktinė adoracija. Savaitės kulminacija ir pabaiga – balandžio 23 d. – Dievo Gailestingumo sekmadienis. Iškilmingoms 12 val. šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą sakė kardinolas A. J. Bačkis. Tą pačią dieną 16 val. Vilniaus arkivyskupas metropolitas šv. Mišias aukėjo lenkų kalba.

Visą savaitę Vilniuje buvo stengiamasi priartinti ir skelbti Šventajame Rašte apreikštą tiesą apie gailestingąją Dievo meilę kiekvienam žmogui, praktikuojant šv. Faustinai Jėzaus padiktuotas Dievo Gailestingumo kulto formas: vyko Švč. Sakramento adoracija, šlovinimai, buvo kalbamas Gailestingumo vainikėlis ir malda Gailestingumo, t. y. 15 val., valandą

Apie Dievo Gailestingumo šventės įsteigimą šventajai Faustinai Jėzus pirmą kartą prabilo 1931 m. Plocke. Akivaizdus Dievo Gailestingumo kulto

Paskyrimai

Kun. **Algirdas Kildušis** atleistas iš Barzdų ir Žvirgždaičių parapijų klebono pareigų.

Kan. **Donatui Jasulaičiui** pavesta laikinai aptarnauti Žvirgždaičių parapiją.

Kun. **Žydrūnui Kulpiui** pavesta laikinai aptarnauti Barzdų parapiją.

Neopresbiteris **Linas Šipavičius MIC** Lietuvos Kunigų marijonų provincijos vyresniojo prašymu paskirtas Marijampolės šv. Arkangelo Mykolo parapijos vikaru.

-VK-

Iš Vilniaus seminarijos gyvenimo

Tėvų diena

Balandžio 1 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje surengta seminaristų tėvų diena. Tokia diena seminarijoje organizuojama antrą kartą siekiant, kad auklėtinių tėvai susipažintų su seminarija, susibičiuliatų tarpusavyje. Iš pradžių tėvai susitiko su seminarijos vadovybe: rektoriumi kun. Robertu Šalaševičiumi, dvasios tėvu Rimgaudu Šiūliu ir ugdytoju kun. Jurijumi Vitkovskiu. Vėliau tame pačiame kurse besimokančių klierikų tėvai artimiau pabendraavo atskirose grupėse, galėjo apžiūrėti seminarijoje veikusią vitražų parodą. Vidurdienį koplyčioje seminarijos vadovybė, klierikai ir jų tėvai kartu šventė Eucharistiją. Rektorius kun. R. Šalaševičius per pamokslą kalbėjo apie klieriko bei jo šeimos santykius, pabrėždamas, kaip svarbu palaikyti draugystę su kunigystės kelią pasirinkusiais savo vaikais nesisavinant jų, nes jie bus skirti visai tikinčiųjų bendruomenei. Po bendrų pietų penkto kurso klierikai parodė spektaklį apie seminarijos globėją šv. Juozapą. Vakare seminaristai meldėsi ir minėjo popiežiaus Jono Pauliaus II pirmąsias mirties metines.

Gavėnios susikaupimai

Balandžio 5–7 d. gavėnios rekolekcijas Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtiniams vedė seminarijos dėstytojas kun. Danielis Dikevič. Drauge su seminaristais, remiantis Šventuoju Raštu, buvo svarstomi trys esminiai klausimai: žmogaus santykis su savimi, aplinka ir Dievu. Gavėnios sekmadienių vakarais seminarijos bendruomenę aplankydavo, kar-

tu melsdavosi, dalijosi mintimis Kaišiadorių vyskupijos kunigai.

Lektorių ir akolitų skyrimai

Balandžio 8 d. Vilniaus arkivyskupas kardinolas Audrys Juozas Bačkis seminarijos ketvirtakursiams suteikė lektorių, o penktakursiams – akolitų skyrimus. Ganytojas priminė akolitų tarnystės prasmę – dalyti Viešpaties Kūną, lankyti ligonius, visuomet artintis prie Švč. Sakramento. Arkivyskupas linkėjo tarnauti su pagarba, tikėjimu ir meile. Lektorius kardinolas skatino nuoširdžiai skelbti Dievo žodį, kad jį išgirstų kuo daugiau žmonių, ir patiems vis geriau jį pažinti, išgyventi širdyje. Pasak ganytojo, seminaristai turi būti naujosios kartos apaštalai, įsišakniję Dievo Žodyje ir prisišlieję prie Kristaus Kūno.

-jj-

Kelionė į Romą

Balandžio 1–7 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos VI kurso studentai diakonai kaip piligrimai vyko į Romą. Tradicinės piligrimystės tikslas – būsimiems kunigams suteikti galimybę pasimelsti prie šventųjų apaštalų Petro ir Pauliaus kapų, aplankyti pirmųjų krikščionybės kankinių liudijimo vietas ir pasisemti liudijimo tvirtybės būsimai tarnystei. Diakonai aplankė didžiąsias Romos bazilikas, kai kurias kitas bažnyčias, katakombas; Šv. Sebastijono katakombų koplyčioje, pirmųjų krikščionybės kankinių laidojimo vietoje, kartu su kelionėje lydėju siu kunigu šventė šv. Mišias.

Šiomet piligriminės kelionės datai sutapus su popiežiaus Jono Pauliaus II mirties metinių minėjimu, balandžio 2 d. vakarą diakonai kartu su šv. Petro aikštėje susirinkusiais tikinčiais ir popiežiumi Benediktu XVI kalbėjo rožinį, o kitos dienos vakare dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukojo Šventasis Tėvas. Keliauninkai turėjo galimybę aplankyti Jono Pauliaus II kapą ir prie jo pasimelsti.

Kelionėje susipažinta su Romos lietuvių bendruomenės gyvenimu, lankytasi lietuvių koplyčioje ir Vatikano radijuje. Diakonai taip pat aplankė Popiežiškąją šv. Kazimiero lietuvių kolegiją, susipažino su jos istorija ir svarba Lietuvai ypač sovietų okupacijos metais. Lietuvių kolegija jau kelerius metus iš eilės be atlygio priima Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos studentus jų piligrimystės metu. Diakonai padėko-

augimas Vilniuje prasidėjo artėjant 2000 jubiliejiniams krikščionybės metams. 2000 metų pavasarį į Vilnių sugrįžo Gailestingojo Jėzaus seserys. Jų vienuolija 1944 m. Vilniuje buvo įsteigta siekiant įgyvendinti vieną iš trijų užduočių, kuriomis grindžiama sesers Faustinos pasiuntinybė – įkvėpti apaštališką Dievo Gailestingumo judėjimą, skelbiantį ir meldžiantį gailestingumo visam pasauliui. 2004 m. Atvelykio sekmadienį buvo pašventinta Gailestingumo šventovė, skirta Gailestingojo Jėzaus paveikslui. Iš Šventosios Dvasios bažnyčios, kurioje garsusis paveikslas kabo nuo 1986 m., Gailestingojo Jėzaus atvaizdas į jam skirtą šventovę buvo perkeltas 2005 m. rugsėjo 28 dieną. Tais pačiais metais kardinolo Audrio Juozo Bačchio dekretu Vilniuje buvo įsteigta nauja Gailestingojo Jėzaus brolių bendruomenė, siekianti gyventi Dievo Gailestingumu ir jį skleisti pagal apreiškimą šv. Faustina.

-sm-

Vilkaviškio dekanato Eucharistinis kongresas

Balandžio 22–23 d. Kybartuose vyko Vilkaviškio dekanato Eucharistinis kongresas. Pirmąją renginio dieną susirinko daugiau kaip 200 jaunimo atstovų iš dekanato parapijų. Po grupių prisistatymo Kybartų kultūros centre jaunimas klausėsi kun. Laimono Nedvecko liudijimo apie jo kelią į Dievą ir Eucharistijos reikšmę gyvenime.

Pažiūrėję filmą „Eucharistijos stebuklai“, dalyviai pasidalijo į darbo grupes, kurių temos buvo labai įvairios. Jaunimas aplankė Kybartuose esančius kitų krikščionių maldos namus, ruošė liturgijai žvakes, puošdami joms skirtus indus, mokėsi liturginių šokių, dalyvavo pokalbyje apie šeimą, žiūrėdami filmus susipažino su Taizė (Prancūzija) bendruomene ir pašvęstuoju gyvenimu, kepė skautišką duoną ir iš makaronų gamino angeliukus, o patys jauniausieji piešė Bažnyčią kaip Dievo namus.

Vakare visi dalyvavo Mišiose, kurioms vadovavo Vilkaviškio dekanas prel. Vytautas Gustaitis. Koncelebravo dekanato kunigai, o pamokslą apie Eucharistiją kaip Dievo tautos širdį, vienybės šaltinį ir mokyklą pasakė Vilkaviškio parapijos vikaras kun. Nerijus Žvirblys. Po Mišių Švč. Sakramento artumoje, žvakių šviesoje jaunimas rašė laiškus Dievui, savo maldas ir kitas mintis „patikėdami“ popierinėms žuvelėms, kurias sukabino bažnyčios šone išskleistame tinkle.

Balandžio 23 d. nuo vidurdienio iki vakaro Mišių Kybartų Eucharistinio Išganytojo bažnyčioje vyko Švč. Sakramento adoracija, kuriai pakaitomis vadovavo dekanato parapijų atstovai, giedojo chorai. Popietėje Kybartų kultūros centre į konferenciją susirinkusius tikinčiuosius pasveikino vysk. Rimantas Norvila. Ses. Ligita Ryliškytė SJE kalbėjo apie dėkojimą ir šlovinimą, užimančius svarbią vietą Eucharistijos šventime. Pasak pranešėjos, dėkojimas brandina žmogų, nes padeda nukreipti dėmesį nuo savęs į kitą, pastebėti šalia esančių asmenų ir dalykų vertumą, gėrį. Žmogų ugdo ir šlovinimas, įgalinantis stabtelėti, išsilaisvinti iš skubančios visuomenės srauto, pažvelgti į Dievą ir pripažinti Jo viršenybę, kurti teisingus santykius su Viešpačiu.

Kun. Antanas Saulaitis SJ gyvai ir įtaigiai kalbėjo apie Eucharistijos gydantį poveikį, jos kuriamą bendrystę. Buvo primintas ypatingas pirmųjų amžių krikščionių dėmesys šiam šventimui, pasidalyta liudijimu apie atnaujintos Velyknakčio liturgijos turtus, giliai paliečiančius joje dalyvaujančius tikinčiuosius. Eucharistijos reikšmę kun. Antanas Saulaitis SJ pabrėžė ir iškalbinga mintimi, kad švenčiausia vieta pasaulyje yra žmogaus širdis, susivienijusi su Jėzumi. Tarp pranešimų skambėjo Kybartų parapijos jaunimo atliekamos giesmės, buvo inscenizuotas Evangelijos pasako-

jimas apie palaiminimus ir duonos padauginimą, po kurio visiems dalyviams išdalyti maži kepalėliai kaip regimas bendrystės, puoselėtos nuo kongreso pradžios, ženklas.

Šios bendrystės ir viso renginio viršūnė buvo iškilmingas Eucharistijos šventimas, kuriam vadovavo vysk. Rimantas Norvila. Kartu su ganytoju meldėsi dekanato parapijų kunigai ir tikintieji, darniai giedojo jungtinis choras, subūręs beveik šimtą giesmininkų. Pamokslo metu vyskupas Bažnyčios tėvų mintimis ir Magisteriumo žodžiais priminė, kad Eucharistija yra visos Kristaus Bažnyčios gyvybingumo versmė, nuoširdžiai ragino tikinčiuosius įvertinti ir su dėkingumu priimti šią didžią Dievo dovaną. Prieš aukojimą altoriaus papėdėje sužibo šešiolika vaško žvakių, atneštų tikinčiųjų ir simbolizuojančių visas Vilkaviškio dekanato parapijas. Šių dekanato bendruomenių dalyvavimą pabrėžė ir parapijų vėliavos, kurios išsirikiavo po Mišių Kybartų gatvėmis nusidriekusi Eucharistinėje procesijoje. Kongresas pasibaigė himnu „Tave, Dieve, garbinam“, nuoširdžiais padėkos žodžiais visiems renginio organizatoriams bei dalyviams ir bičiuliška agape Kybartų kultūros centre.

-apn-

Atsinaujinimo diena „Laukite Tėvo pažado“

Balandžio 23 d., Atvelykio sekmadienį, Kaune, Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje salėje, Katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ surengė Atsinaujinimo dieną „Laukite Tėvo pažado“ (plg. *Apd* 1, 4), akinančią nepavargti tikėtis ir viltis per Sekmines išlietos atnaujinančios Dvasios jėgos. Iš visos Lietuvos suvažiavę renginio dalyviai drauge meldėsi, giedojo, klausėsi tėvo karmelito Marcelino Iragui Redino iš Ispanijos vedamų konferencijų.

Pirmojoje konferencijoje „Nukryžiuotojo ir Prisikėlusiojo Viešpaties Dvasia mano gyvenime“ svečias karmelitas kvietė atsiverti Šventajai Dvasiai, šnabždančiai mumyse: „Dievas tave myli“. Jis liudijo, kad kai žinia „Dievas tave myli“ pasiekė ne tik jo protą, bet ir širdį, jis pajuto gaivinanti Dvasios veikimą savo gyvenime. Jis, kunigas ir teologijos dėstytojas, iki tol kalbėjęs tik studentams ir kontempliatyvioms vienuolėms, gavo paprastumo dovaną ir vaiko širdį. Remdamasis Šventuoju Raštu ir liudijimais, jis ragino nepasiduoti didžiajai kai kurių krikščionių klaidai – užsispyrėliškam įsitikinimui, kad turime užsitarnauti Dievo meilę. „Dievas myli ir priima tave tokį, koks esi. Dievas tave myli, nes jis temoka mylėti“, – sakė tėvas Marcelino. Jis akino kiekvieną savęs paklausti, ar Jėzus yra jo gyvenimo „prezidentas“, ar tik „rezidentas“, t. y. laikinas gyventojas. Tėvas Marcelino atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į Jėzaus kvietimą gerti iš jo ir kad iš geriančiojo „plūs gyvojo vandens srovės“ (*Jn* 6, 38). Tai pažadas, kad įtikėjusieji gaus Nukryžiuotojo ir Prisikėlusiojo Viešpaties Dvasią, putojančią gyvojo vandens srovėmis ir atgaivinančią jų gyvenimus.

Pirmąją ir antrąją konferencijas perskyrė meditacija „Dvasia, Viešpatie, ateik...“ Dvasios himno posmus, lydimus vaikų ir paauglių šokio, keitė Senojo ir Naujojo Testamento ištraukos, bylojančios apie Dievo pažadą ir Šventosios Dvasios visa perkeičiantį veikimą pasaulio istorijoje.

Antrojoje konferencijoje „Karmelitiškojo dvasingumo charizmiškumas“ tėvas Marcelino trumpai peržvelgė Karmelio ordino istoriją ir pagrindinius dvasingumo bruožus. Jis ypač pabrėžė karmelitams būdingą nuolatinį Dievo žodžio apmąstymą, pastangas visą gyvenimą persmelkti Dievo žodžiu, atrasti mūsų viduje gyvenantį Dievą. Kalbėtojas akcentavo taip pat karmelitams būdingą užtariamąsios maldos už visą pasaulį ir Bažny-

jo rektoriui prelatui Algimantui Bartkui už nuoširdų ir svetingą priėmimą. Rektoriui savo ruožtu džiaugėsi diakonų apsilankymu ir pabrėžė, kad visi turime stengtis išlaikyti šią kolegiją, nes mažai tautai turėti savo Popiežiškąją kolegiją Romoje didelė garbė.

Diakonai dalyvavo kultūrinėje programoje, lankėsi archeologinėse antikinės Romos vietose, apžiūrėjo Vatikano muziejų ekspoziciją, susipažino su žymiausiomis Romos aikštėmis ir pastatais.

-kžv-

Rengimasis piligriminiam žygiui

Balandžio 1 d. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis susitiko su tradicinio piligriminio žygio iš Kryžių kalno į Šiluvą vadovais. Ganytojas, kuris pats veda tikinčiuosius į Šiluvą, organizaciniais rūpesčiais iš anksto dalijosi su Danutės Kratukienės vadovaujamu Katechetikos centru bei Juozo Dapšausko vadovaujamu Evangelizacijos centru, kariuomenės atstovais, tikybos mokytojais.

Susitikimo pradžioje susipažinta su mąstymais, padėsiančiais susikaupti tris žygio dienas. Vyskupas trumpai pakomentavo pasirinktas šv. Dominiko Savio, šv. Giannos Berettos Mollos, palaimintosios Motinos Teresės mintis ir pakvietė vadovus aptarti žygio metu kylančias problemas, pasiūlyti jo tobulinimo būdus.

Mintimis dalijosi Šiaulių įgulos karo kapelionas kun. Tomas Reinys, kurio vadovaujamiems kariams piligrimai būna dėkingi už palapines, kareivišką košę, daiktų vežimą. Alytaus skyriaus karo kapelionas kun. Jonas Tamošiūnas ir kariai, ankstesniame žygyje dalyvavę kaip piligrimai, ruošiasi dalyvauti ir šiemet. Kapelionas kalbėjo apie kai kurių karių pirmą tikėjimo patirtį, išgyvenamą šiame žygyje, vadovo misiją ir būtiną pasiruošimą – augimą piligrimystei.

Pasiūlymus išsakė ir vadovai, kurių diduma – tikybos mokytojai, dalyvaujantys žygyje kartu su savo mokiniais. Patirtimi, įgyta Prancūzijoje rengiamuose piligriminiuose žygiuose, dalijosi ir pats Šiaulių vyskupas. Pasikeista patirtimi, pasiūlymais, leisiančiais kuo sėkmingiau pasiruošti rugsėjo mėnesį vyksiančiam piligriminiam žygiui iš Kryžių kalno į Šiluvą. -ir-

Jaunimo diena Kretingoje

Balandžio 9 d., atsiliepiant į popiežiaus kvietimą, Verbų sekmadienį Kretingoje švęsta XXI Pasaulinė jaunimo diena. Šventė prasidėjo triukšmingu jaunimo žygiu miesto gatvėmis. Toks žygis kretingiškiams nebe naujiena – parapijos jaunuolių jau daugelį metų gavėnios sekmadienių rytais keliauja giedodami ir žadindami miesto žmones iš „dvasinio miego“. Tačiau jaunimas dar šlovino Viešpatį Lurdo slėnyje, meldėsi šv. Mišiose; vyko bendri pietūs, konferencija, diskusija, taip pat Rasos Lapienės ir draugų koncertas Pranciškonų gimnazijoje.

Parapijos namuose mintimis su jaunimu dalijosi Kretingos parapijos klebonas kun. Evaldas Darulis OFM. „Kodėl popiežius Jaunimo diena paskelbė būtent Verbų sekmadienį? Kad jaunimas eitų pasitikti Viešpaties... Dievo kančioje išryškėja jo didybė. Dievas atsiveria žmonijai per plyštančią šventyklos uždangą, pervertą šoną, ant kryžiaus ištiestas rankas“, – sakė kun. E. Darulis OFM. Konferencijos temą padiktavo paties popiežiaus šiai dienai parinkta 119 psalmės eilutė: „Tavo žodis – žibintas mano žingsniams ir šviesa mano takui“. Komentuodamas popiežiaus žinią jaunuoliams, brolis Evaldas ragino jaunimą atrasti savyje glūdinčias dovanas, išsaugoti entuziazmą ir užsidegimą. „Labai svarbu, kad jūs, būdami Bažnyčioje, neduotumėte ramybės. Turite tapti veidrodžiu, kitaip neparodysite kelio. Jei esi krikščionis, ne tik gali, bet ir privalai dalytis Gerąja Naujiena. Mums reikia dalytis Evangelija pasaulyje, kuris keičiasi. Į jūsų rankas įdėtas talentas, kuris turi sužydėti. Jei ir nepakeisime pasaulio, paliksime jį gražesni“, – sakė jaunimui kun. E. Darulis, linkėjęs kuo dažniau skaityti Šventąjį Raštą.

Po konferencijos vykusioje diskusijoje iš įvairių Lietuvos vietų susirinkęs jaunimas dalijosi labiausiai juos palietusiomis popiežiaus Benedikto XVI laiško jaunimui mintimis bei tuo, ką jiems šiandien reiškia tikėti.

-vm-

Fotografijų paroda „Vilnius – Gailėstingumo sostinė“

Balandžio d., Verbų sekmadienį, Vilniuje, Alumnato kieme Universiteto gatvėje, atidaryta fotografijų paroda

čia svarbą, ypatingą pagarbą Švč. Mergelei Marijai. Stabtelėjęs prie didžiųjų karmelitų mistikų ir Bažnyčios mokytojų – šv. Teresės Avilietės ir šv. Kryžiaus Jono – asmenybių, apžvelgė karmelitiškąją maldos mokyklą, kurioje mokoma kontempliacijos, tačiau vis dėlto ji telieka priemonė kelyje į susivienijimą su Dievu.

Po pietų susirinkusieji, tėvo Marcelino paraginti, visi drauge balsiai šlovino Dievą giesme. Remdamasis pavyzdžiais, tėvas Marcelino aptarė šlovimo ir užtarimo svarbą krikščionio gyvenime. Šlovinimas yra mūsų, tikinčiųjų, pareiga, nes Dievas yra šlovintinas, taip pat šlovinimas yra ir mūsų dėkingumo atliepas. Kita vertus, šlovinimas naudingas ir mūsų patiems – jis mus išlaisvina iš niūrių minčių, prislėgtumo būsenos, netgi gydo mūsų kūną. Šlovinimas drauge yra ir itin veiksmingas priešinimasis piktojo galybei.

Atsinaujinimo dieną vainikavo Eucharistijos šventimas, kuriam vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ. Ganytojas homilijoje ragino, nepaisant visokiausių sunkumų ir negandų, džiaugtis. Anot arkivyskupo, būtent džiaugsmas yra tikrosios krikščionio brandos ženklas. Po Komunijos visi šv. Mišių dalyviai, tėvo Marcelino vadovaujami, meldėsi užtarimo malda už save ir vieni kitus.

-ap-

Didysis Velykų tridienis Kaune

Kartu su visuotine Bažnyčia artėjant į liturginių metų viršūnę – Didįjį Velykų tridienį, Didžiojo ketvirtadienio rytmetį per devyniasdešimt Kauno arkivyskupijoje tarnaujančių kunigų rinkosi į Kauno arkikatedrą baziliką švęsti Krizmos šv. Mišių kartu su savo ganytoju. Šv. Mišių metu dvasininkai atnaujino kunigystės pažadus, taip pat buvo pašventinti aliejai.

Arkiv. S. Tamkevičius per pamokslą priminė Kristaus įsteigtos kunigystės prasmę – „vaduoti žmones iš blogio pančių ir teikti galimybę naudotis Dievo gailėstingumu“. Tačiau, pasak ganytojo, melo tėvas Šetonas nuolat gundo žmones atmesti Bažnyčią, kunigus, ir jam dažnai sekasi, nes dabarties žmogus linkęs nepripažinti autoritetų, jam nepriimtina aukos sąvoka. „Viešpats žinojo, kad kunigų bus visokių, tačiau vis tiek atidavė Bažnyčią į silpnų žmonių rankas, nes tik Jis vienas yra Gelbėtojas“, – sakė arkivyskupas, pabrėžęs nelengvus Bažnyčiai šiandienos iššūkius: kunigui nelengva dirbti merdėjančiame Lietuvos kaime; nelengva ir mieste, kur Bažnyčia neretai laikoma savotiška akcine bendrove bei ieškoma būdų, kaip lengviau priimti sakramentus, nesigilinant į jų dvasinę prasmę. Naujausias iššūkis, pasak arkivyskupo, šeimos pamatų griovimas pasitelkus ES lėšas per įvairias sąjungas bei lygas. Šių iššūkių dvasininkams akivaizdoje lengva pasmerkti klystantį, ir tik retas pagalvoja, jog malda ir supratimu galima padėti kunigams tinkamai atlikti savo pareigas, išbūti „kunigystės aukštumoje“ pinigais ir pramogais vertinančioje visuomenėje. Užbaigdamas arkivyskupas padėkojo broliams kunigams už ištikimą tarnavimą Dievo tautai; padėkojo ir tikintiesiems, kurie palaiko, supranta kunigus ir už juos meldžiasi. „Remkite visus – kunigus, vyskopus, kurie jūs aplinkoje tarnauja“, – ragino ganytojas.

Didžiojo ketvirtadienio vakarą gausiai dalyvaujant tikintiesiems arkikatedroje bazilikoje vyskupas J. Ivanauskas aukėjo Viešpaties vakarienės šv. Mišias. Per pamokslą vysk. J. Ivanauskas ypač pasidžiaugė jaunaisiais pamaldų dalyviais, atsiliepiančiais į Kristaus meilę. Ganytojas priminė, jog Paskutinės vakarienės metu Jėzus paliko meilės įsakymą, o vėliau parodė meilę iki galo atiduodamas savo kūną ir kraują už kiekvieno žmogaus gyvenimą. „Nu-

plovęs savo mokiniams kojas ir šiandien Jėzus pasilenkia prie kiekvieno iš mūsų ir plauna žaizdotas mūsų gyvenimo kojas. Jei žmogus priima Evangeliją, jis priima Jėzų, jo meilę, nuo kurios žmogaus širdis – ir labiausiai pavargusi, akmeninė ar nemylima – sušyla”, – sakė ganytojas. „Į ką žmogus šiandien galėtų atsiremti?” – klausė ganytojas. „Ne ekonomika, ne finansais, ne politika, tik Dievu visais laikais rėmėsi išmintingas žmogus. Tik Kristus, nuplovęs savo mokiniams kojas, miręs ant kryžiaus, nepalauja mylėti ir tada, kai pats yra nemylimas. Įsteigdamas Eucharistiją, Jėzus pasilieka tarp mūsų, kad būtume Dievo vaikais”, – baigė savo homiliją vysk. J. Ivanauskas.

Didžiojo penktadienio vakarą ketvirtus metus iš eilės Kaune surengta Kryžiaus kelio eiseną miesto gatvėmis. Ji prasidėjo prie Šv. arkang. Mykolo (Įgulos) bažnyčios, tęsėsi Laisvės alėja bei Vilniaus gatve ir baigėsi arkikatedroje bazilikoje. Procesijai vadovavo ir kryžių nešė arkiv. S. Tamkevičius, atvykęs po Viešpaties kančios vakaro pamaldų arkikatedroje.

Maldingą procesiją ėjo tūkstantinė tikinčiųjų miesto gyventojų, tarp kurių šaltą vakarą dalyvavo ypač daug jaunimo bei vaikų, minia. Kryžiaus kelio stočių maldas ir mąstymus skaitė bei giedojo Kauno parapijų kunigai ir tikintieji. Procesijos dalyviai, nešini degančiomis žvakelėmis, aktyviai – malda ir giesmėmis – prisidėjo apmąstant Kristaus kančios kelią. Procesijos pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius šventojo kryžiaus relikvija palaimino jos dalyvius, padėjo už gausų dalyvavimą ir nuoširdžią atgailos už savo miesto ir visos šalies žmonių kaltes malda.

Velykų sekmadienio rytmetį pamaldos arkikatedroje prasidėjo tradicine eucharistine procesija. Šv. Mišių liturgijai vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius per pamokslą nuoširdžiai pasveikino itin gausiai dalyvavusius tikinčiuosius su brangiausia liturginių metų švente ir sakė, jog Kristus, kaip anuomet įveikė mirtį, taip ir šiandien gali lengvai nuritinti mus slegiančius akmenis, bet tam reikia mūsų asmeninio prisikėlimo. Paminėjęs didžiausius mūsų dienų skaudulius – šeimos griovimą, moralės nepaisančią politiką, nesąžiningą verslą, ganytojas kvietė atsakingai kurti dabartį, drąsiai tarti melui „ne” ir pradėti gyventi žmogų išlaisvinančioje tiesoje. Arkivyskupas ragino visus „likti prisikėlusiais savo dvasia ir išsaugoti viltį”. „Prisikėlęs Kristus tenuramina širdis, tesustiprina kiekvieną jūsų gerą žodį ir darbą”, – linkėjo jis.

-dalg-

Didysis ketvirtadienis Telšių vyskupijoje

Balandžio 13 d., Didįjį ketvirtadienį, Telšių vyskupijos dvasininkai rinkosi į kasmėnesinį nuolatinio ugdymo susirinkimą ir Krizmos šv. Mišias. Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos didžiojoje auloje susirinkusius kunigus pasveikino ir bendrai maldai pakvietė vyskupas dr. Jonas Boruta SJ. Seminarijos vicerektorius kun. dr. Darius Trijonis dvasininkams pristatė popiežiaus Benedikto XVI encikliką *Deus caritas est*.

Paskui kunigai rinkosi į Telšių šv. Antano Paduviečio katedrą iškilmingoms Krizmos šv. Mišioms. Liturgijai vadovavo Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ, giedojo kunigų seminarijos choras. Per pamokslą Telšių vyskupas kreipėsi į gausiai susirinkusius tikinčiuosius ir vyskupijos dvasininkus, visiems primindamas kunigystės svarbą Bažnyčioje – būti Kristaus paskelbtojo mokslo liudytojais. Pasak ganytojo, kunigas privalo skelbti pasauliui ne savo išmintį, bet Kristaus mokymą, skleisti jo šviesą. Vyskupas kvietė tikinčiuosius melstis už pašaukimus į kunigystę ir kunigus, kurie patys nuolat meldžiasi įvairiomis tikinčiųjų intencijomis, taip pat prašyti Dievo palaimos sergantiems vyskupijos kunigams.

„Vilnius – Gailestingumo sostinė“. Ši paroda – tai Vilniuje balandžio 17 d. prasidėjusios Gailestingumo savaitės įžanga. Atidaryme dalyvavo ir žodį taręs kardinolas Audrys Juozas Bačkis išreiškė viltį, kad Vilnius iš tiesų taps Gailestingumo sostine, o garsiosios kulto vietos – Aušros Vartų Švč. M. Marijos, Gailestingumo Motinos, ir Dievo Gailestingumo šventovės – bus kaip du šio miesto plaučiai.

Parodoje dalyvavo keturiolika asmenų, mėgstančių fotografiją ir ją suprantančių kaip saviraiškos ir pasaulėjautos priemonę. Fotografijose užfiksuota Vilniaus panorama, žmonės, bažnyčios, gamta. Parodos anotacijoje pabrėžta, kad „menas be Dievo labai dažnai tampa menu be vilties. Ši paroda kviečia ieškoti ir atrasti *Jo Gailestingumą* mūsų aplinkoje ir kasdienybėje“. Parodą ir kitus Gailestingumo savaitės renginius organizavo Dievo Gailestingumo šventovės bendruomenė.

-sm-

Konferencija apie gegužines pamaldas Šiauliuose

Balandžio 7 d. Šiaulių vyskupijos kurija, miesto savivaldybės švietimo centras ir katalikiška „Sandoros“ pagrindinė mokykla surengė respublikinę konferenciją-seminarą: „Katalikiškasis gegužis. Tradicijos ir dabartis“. „Sandoros“ mokykloje pernai vyko konferencija apie krikščionišką etninę muziką, o šiais metais dėmesio susilaukė gegužinės pamaldos: gilintasi jų tradicijas ir grožį, domėtasi Dievo Motinos Marijos garbinimo raiška.

Konferencijai pirmininkavo „Sandoros“ mokyklos ir Šiaulių rajono Kairių pagrindinės mokyklos vyresnieji muzikos mokytojai Rolanda Kalakauskienė ir Aidas Kalinčikas. Salę puošė šiam renginiui skirtas moksleivės Dailios Traškinaitės paveikslas. Konferenciją pradėjęs „Sandoros“ mokyklos direktorius Kęstutis Šaltis pavadino ją mokyklos švente. Mažieji moksleiviai pasveikino svečius eilėmis, pagerbė Švč. Mergelę Mariją trumpomis maldelėmis bei giesme „Ausk, Marija“. Giesmele pasveikinti susirinkusiųjų atvyko ir Tėvo Benedikto Andruškos mokyklos pradinukai.

Daugelyje šios mokyklos renginių dalyvaujantis Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pasidžiaugė vaikų meile dangiškajai Motinai Marijai, prisiminė,

kaip su savo tėvais, brojais ir seserimis suklupdavo kalbėti Švč. M. Marijos litanijos. „Marija – visų mūsų Motina. Laimingi, kurie su Marija bendrauja. Tai paprasčiausias ir nuoširdžiausias kelias pas Viešpatį“, – sakė ganytojas. Savivaldybės švietimo skyriaus vyresnioji specialistė Silva Sabaliauskienė džiaugėsi, jog „suėję draugėn, dalijamės šviesa, t. y. savo patirtimi“.

Mokslininkų iš Kauno Vytauto Didžiojo bei Šiaulių universitetų, Vilniaus arkivyskupijos kurijos atstovų, mokytojų pranešimų apie gegužines pamaldas susidomėję klausėsi studentai, įvairių dalykų mokytojai iš Šiaulių, Vilkaviškio, Radviliškio, Plungės, Tauragės ir kitų Lietuvos miestų bei rajonų mokyklų. Po konferencijos vykusioje diskusijoje nutarta ir kitąmet ieškoti naujų tradicijos ir dabarties sąsajų.

-ir-

Sugrąžintas Dievo Motinos paveikslas

Balandžio 9 d. į Trakų Švč. M. Marijos Apsilankymo bažnyčią sugrįžo prieš pusantų metų pavogtas vertingas tulinio paveikslas. Prieš iškilmingas vidudienio šv. Mišias paveikslas su laimingai sugrįžusiu aptaisu buvo atidengtas gausiai susirinkusių tikinčiųjų akivaizdoje.

Tai seniausias Dievo Motinos su Kūdikiu atvaizdas Lietuvoje, tapytas tempera ant lentos, minimas ir XVII a. pirmosios pusės istoriko Alberto Vijųko-Kojalavičiaus raštuose. Istorikas teigia, kad „paveikslas čia išlikęs nuo Vytauto laikų ir visą laiką žmonės jam viešai meldžiasi bei ypatingai gerbia“. Kitoje paveikslas pusėje įrašyta legenda sako, kad tai ta pati ikona, kuri kadaise padėjo Bizantijos imperatoriui Jonui II Komnenui (1118–1143) nugalėti hunus ir persus, todėl vadinama „Pergalingaja“.

Vagystės metu sidabrinis aptaisas buvo smarkiai sugadintas, aplaužytos Kūdikėlio Jėzaus ir Marijos karūnos, trūko vertingų akmenų ir kitų papuošimo detalių. Kūrinį bemaž pusmetį restauravo Lietuvos nacionalinio muziejaus restauratoriai. 2005 m. Angelų Sargų dieną Trakų policininkams buvo įteikti kardinolo A. J. Bačkio padėkos raštai už sėkmingai atskleistą vagystę. Paveikslas atidengimo proga bažnyčios klebonas kun. dr. Valdas Girdziušas dėkojo bendruomenei už kantrybę ir pasitikėjimą, nes visiškai sukomplektuo-

Po iškilmingų šv. Mišių dvasininkai rinkosi agapei į seminarijos valgomąjį, kur pabendravo, pasidalijo rūpesčiais. Vieni kitiems palinkėję gražių Kristaus prisikėlimo švenčių kunigai išskubėjo į savo parapijas, kur vakare Vakarienes šv. Mišiomis pradėjo Didįjį Velykų tridienį.

-kasb-

Krizmos šv. Mišios Panevėžio vyskupijoje

Didžiojo ketvirtadienio rytmetį Panevėžio katedroje aukotoms Krizmos šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Į jas švęsti kunigiškosios pasiuntinybės šventės kaip visuomet susirinko gausus kunigų ir tikinčiųjų būrys.

Vyskupas per pamokslą kalbėjo apie prislėgtųjų paguodą, citavo popiežiaus Benedikto XVI mintis apie Jėzų, kuris „užjausdamas tebežvelgia į žmones ir tautas“ ir „rūpinasi, kad istorijoje, net tada, kai viršų ima savanaudiškumas, niekuomet netrūktų šviesos ir meilės liudijimo“. Vysk. J. Kauneckas retoriškai klausė, kodėl pasaulyje yra tiek kenčiančių žmonių ir neteisybės; kodėl vieni didinasi algas, o kiti turi gyventi tiesiog skurde. Ganytojas citavo palaimintąją Motiną Teresę, kuri sakė, jog „didžiausias žmogaus skurdas yra nepažinti Kristus“, ir Einšteiną, teigusį, jog „nereikia bijoti atominės bombos: pasaulio ateitis priklauso ne nuo atomo, bet nuo širdies“. Pasak vysk. J. Kaunecko, širdies kultūrą labiausiai ugdo malda: ne tik kunigui privalu puoselėti vidinį gyvenimą, nes „tik maldos ryšyje su Dievu nuo mūsų veido išnyksta baimės, egoizmo, abejingumo, savanaudiškumo, širdies kietumo, išdidumo šmėkla“. Užbaigdamas ganytojas sakė: „Mes dažnai kalbame apie vargšus, o jie laukia, kad mes pasidarytume kaip jie. Mes užjaučiame, o milijonai laukia, kad mes jiems penkias minutes skirtume. Mes kalbame apie teisingumą, o jie laukia, kad mes atsistotume jų – vargšų, prislėgtųjų, išnaudojamųjų, beginklių – pusėje. Nepakanka teisingai kalbėti, reikia apsispręsti teisybę daryti ir teisingai gyventi“. „Ateities krikščionis bus mistikas arba krikščionijos iš viso neliks“, – cituodamas Karlą Rahnerį akcentavo ganytojas. Jis taip pat ragino melstis už „Ekraną“ gamyklos, atsidūrusios ant bankroto ir nedarbo slenksčio, darbuotojus.

-kad-

Velykos Vilkaviškyje

Didžiojo ketvirtadienio vidurdienį į Švč. M. Marijos Apsilankymo katedrą Vilkaviškyje šv. Mišioms susirinko per 70 vyskupijos kunigų, didelis būrys patarnautojų iš įvairių parapijų. Šv. Mišioms ir aliejų šventinimo apeigoms vadovavo vyskupas Rimantas Norvila, giedoto Marijampolės Česlovo Sasnausko choras. Vyskupas taip pat vadovavo Didžiojo penktadienio ir Didžiojo šeštadienio bei Prisikėlimo pamaldų liturgijai. Didžiojo ketvirtadienio vakaro pamaldose Vilkaviškio dekanas g. prelatas kan. Vytautas Gustaitis laikėsi senos tradicijos – mazgojo kojas, pasilenkdamas prie kiekvieno iš dvylikos parapijos vyrų.

Sekmadienio rytą ilga procesija Švč. Sakramentą iš Šv. Kryžiaus bažnyčioje įrengto kapo atlydėjo į išpuoštą katedrą. Velykų procesijoje dalyvavo tautiniais drabužiais pasipuošusios pagyvenusių žmonių klubo „Rudenėlis“ moterys, daug vaikų. Atnašų procesijoje buvo paaukotas ir gyvas avinėlis.

Velykų tridienio ir Prisikėlimo Mišiose dalyvavusieji girdėjo vyskupo kvietimą patirtas malones paskleisti savo artimųjų ir bendradarbių aplinkoje, kad būtų deramai pasiruošta birželio 9–11 d. Vilkaviškyje vykšančiam IV vyskupijos Eucharistiniam kongresui bei Vilkaviškio dekanato Eucharistiniam kongresui Kybartuose balandžio 22–23 d.

-bn-

Šiluvoje paminėta Gyvybės diena

Balandžio 12 d. Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje melstasi už gyvybę. Šv. Mišias aukojęs Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius jų metu kvietė prašyti Dievo Motinos globos tiems, kurie rūpinasi saugoti gyvybę, ir Dievo meilei pavesti mažiausiuosius, kurie, kaip ir mes visi, turi teisę gyventi. Per pamokslą ganytojas ragino sąmoningai išgyventi Didžiąją savaitę; prisiminė žiniasklaidos eskaluojamą Judo temą ir paaiškino šio Jėzaus mokinio nuopuolio priežastis. „Judas prarado tikėjimą ir pasitikėjimą Jėzumi. <...> Judo kelyje gali atsидurti kiekvienas žmogus, jei savęs nekontroliuoja, negyvena tuo, ką tiki, o Dievo vietoje pasistato stabų. Judas, kaip ir Petras, galėjo apgailėti savo kaltę, bet ją apverkti gali tik tas, kas turi tikėjimą“, – sakė ganytojas. Tikėjimas, pasak ganytojo, padeda saugoti žmogaus gyvybę šiuolaikiniame pasaulyje, kuriame tai daryti nėra nei populiaru, nei pelninga.

Po šv. Mišių Jono Pauliaus II namuose Kauno arkivyskupijos kurija, Santuokos ir šeimos studijų centras bei Šiluvos parapija surengė diskusiją apie šiandienius iššūkius gyvybei mūsų visuomenėje. Jos metu Bioetikos komisijos narys gyd. Virgilijus Rudzinskas populiariai paaiškino pasaulyje jau dešimt metų plačiai aptarinėjamą kamieninių ląstelių sąvoką bei atskleidė jų panaudojimo galimybes tyrimams bei gydymui. Iš kamieninių ląstelių, kurios duoda pradžią visų žmogaus organizmo sistemų augimui, suardžius gemalą, pasak gydytojo, niekada nebeišsaugos žmogus. V. Rudzinskas pasidžiaugė, kad Lietuva kol kas prisijungė prie tų šalių, kurios nepriitaria gemalo kamieninių ląstelių naudojimui tyrimams. Jis taip pat priminė, kad Bažnyčios mokyme embrionas laikomas žmogumi.

Leidybos ir informacijos centro „Už gyvybę“ direktorė Birutė Obelenienė papasakojo apie kovo mėnesį Mykolo Romerio universitete Vilniuje vykusią konferenciją dirbtinio apvaisinimo tema bei jos metu kilusias aštrias diskusijas dėl embrionų šaldymo etinio ir moralinio problemiško. B. Obelenienė, atkreipusi dėmesį, jog Europoje 2,5–5 procentai naujagimių yra gimę po dirbtinio apvaisinimo, supažindino su Švedijos patirtimi, kur vykdomas tokių kūdikių registras, stebima, kaip jie vystosi. Pasak jos, ten nustatyta, jog tokiu būdu pradėti vaikai dažniau serga ar būna apsigimę. Kalbėjusioji pasidalijo bendravimo su įsivaikinusiomis šeimomis patirtimi ir apgailestavo, jog Lietuvoje tik 13 proc. nevaisingų šeimų priimtina įsivaikinimo mintis, nėra tarnybų, kurios puoselėtų šią mintį, padėtų šeimoms rinktis alternatyvų dirbtiniam apvaisinimui kelią. Prelegentė atkreipė dėmesį, jog Lietuvoje nėra dirbtinai pradėtų gyvybių registro, gimę kūdikiai nestebimi, niekam nerūpi nesėkmingų dirbtinių invazijų padariniai moterų sveikatai, nes dirbtinis apvaisinimas yra ypač pelningo privataus verslo rankose.

Panevėžio vyskupijos Šeimos centro direktorė Jūratė Šaumanienė pasidalijo dvasinio įvaikinimo patirtimi ir kvietė išsipareigoti trumpa maldele 9 mėnesius kasdien melstis už pradėtą dar negimusį kūdikį, kuriam gresia aborto pavojus.

Susitikimo metu taip pat aptarta aktuali abortų problema: tikrąjį atliktų abortų skaičių dabar, kai klesti privatūs kabinetai, sunku nuspėti. Gydytojas psichoterapeutas Gintautas Vaitoška apibūdino homoseksualizmą, nusakė jo paplitimo mastus pasaulyje, grėsmę tradicinei šeimai. Prisiminta Juodkrantės istorija, parodžiusi, jog ne visi žmonės yra taip paveikti, kad homoseksualizmą laikytų normaliu reiškiniu, nors ir kaip žiniasklaida propaguoatų toleranciją jo atžvilgiu. Svarstyti būdai, kaip ugdyti teisingą visuomenės požiūrį į homoseksualizmą perteikiant Bažnyčios požiūrį, atskleidžiant tragiškus padarinius žmonių sveikatai (ypač sąsajas su AIDS plitimu).

-dalg-

tas atvaizdas su votais, papuošalais ir karūnomis į didįjį altorių sugrįžo po beveik 10 metų pertraukos. -sm-

Tešiamas paskaitų ciklas „Šv. Kazimiero titulo bažnyčios Lietuvoje“

Balandžio 19 d. Kauno arkivyskupijos muziejuje vilnietė menotyroso daktarė Neringa Markauskaitė skaitė paskaitą „Titulinės Šv. Kazimiero bažnyčios Lietuvoje“ – tęsė visus metus trukusių pažinčių su Lietuvos sakralinės dailės tyrinėjimų atradimais ciklą.

Lietuvoje yra septyniolika Šv. Kazimiero titulo bažnyčių. Mokslininkės žodžiais, reikšminga pastarųjų metų bažnytinės dailės tyrinėjimų atodanga – kad pirmoji Lietuvoje šio titulo bažnyčia pastatyta ne Žemaitkiemyje (Ukmergės r.), kaip ilgai manyta, bet Vilniuje. Menotyrininkės ketverių metų darbą Vatikano archyvuose, renkant medžiagą daktaro disertacijai, vainikavo aptiktas rankraštinis patvirtinimas, jog Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčia neturėjo vieno turtingo fundatoriaus, kaip buvo įprasta XVII a. pradžioje, kai ši šventovė pradėta statyti. Turtingos puošybės barokinė bažnyčia pastatyta kelių diduomenės atstovų bei paprastų žmonių aukomis, kurios buvo renkamos per tris dienas trukusią iškilnę 1604 m., kai Vilnių pasiekė karalaičio Kazimiero (1458–1484) kanonizaciją patvirtinanti popiežiaus brevė. Nuo tada Šv. Kazimiero titulo bažnyčios pradėtos statyti visoje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) teritorijoje. Pasak dr. N. Markauskaitės, nė vienoje Lietuvos šventovėje neaptiksi tiek daug marmuro, kaip 1636 m. statytoje Šv. Kazimiero koplyčioje, XVIII a. įkomponuotoje į L. Stuokos–Gucevičiaus perstatytą Vilniaus arkikatedrą. Puošnaus interjero koplyčią statydinusio jogailaičio Zigmanto III Vazos rašytinė ištara „Statau ją šv. Kazimierui“ byloja, jog LDK valdovams buvo svarbu savo giminėje turėti šventąjį globėją. XVIII a. antroje pusėje šv. Kazimierą pasirinkus Žemaičių vyskupijos globėju, jo titulo bažnyčia pastatyta Vėžaičiuose (Klaipėdos r.). Kai 1863 m. sukilimą numalšinusi caro valdžia uždraudė statyti katalikų šventoves, o esamas vertė cerkvėmis, buvo baigtos statyti – matyt, diplomatiškai apeinant draudimus, – iki sukilimo pradėjusios kilti Igliaukos (Marijampolės r.) bei Lančiūnavos (Kėdainių r.) šv. Kazimiero bažnyčios.

Kilus tautiniam sąjūdžiui, ypač gražius lietuvišką spaudą, kas antrame Lietuvos miestelyje steigėsi šv. Kazimiero draugijos. Žemaitkiemio (Ukmergės r.) šv. Kazimiero medinė bažnyčia 1901 m. perstatyta į mūrinę, o Lekėčiuose (Šakių r.) 1907 m. pradėta statyti medinė liaudiškos architektūros šv. Kazimiero bažnyčia. Didelė mūrinė neogotikinė bažnyčia 1911 m. iškilo Naujojoje Vilnioje; šio titulo šventovės tuomet kurios dažnoje naujoje parapijoje.

1948 m., kai vėl imta uždarinėti šventoves, šv. Kazimiero bažnyčia pašventinta Sauguose (Šilutės r.). Akibrokštas buvo ir 1949 m. tapytas Kamajų (Rokiškio r.) šv. Kazimiero bažnyčios altoriaus paveikslas, vaizduojantis Lietuvos bei jaunimo globėją. Atkūrus nepriklausomybę, modernių architektūros formų šv. Kazimiero bažnyčios iškilo Alytuje, Aleksote (Kauno r.), Klaipėdoje, Kučiūnuose (Vilkaviškio r.). Lekėčių gyventojai šv. Kazimiero globos troškimą neseniai išreiškė prie kelio pastatę beveik 6 m aukščio šventojo jogailaičio medinę skulptūrą bei joje iškalę: „Angeliškas jaunuoli, globok mūsų parapiją“.

-jkk-

Keliais žodžiais

Marijampolė. Balandžio 6 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos Pastoraacijos centre, tęsiant Vilkaviškio ir Elko vyskupijų bendradarbiavimą, surengtas seminaras tikybos mokytojams „Aktyvieji mokymo metodai tikybos pamokose“. Seminarą vedė viešnios iš Lenkijos ses. dr. Barbara Pillar SAC, Elko vyskupijos katechetikos centro vadovė, ir Zuzana Holubowicz, Edukacinio – ekologinio centro vadovė. Lektorės supažindino su tikybos mokymo patirtimi Lenkijos mokyklose, keliais aktyvaus mokymo metodais, leisiančiais kūrybiškai ir išradingai tikėjimo tiesas perteikti šiuolaikiniam jaunimui. -eg-

Vilnius. Balandžio 17 dieną Vilniaus Bernardinų bažnyčioje vyko tradicinis velykinis koncertas. Šiais metais koncerto tema ir pavadinimas „Gyvybės kelias“, jame dalyvavo Bernardinų bažnyčios choras „Langas“, Vilniaus muzikos mėgėjų orkestras „Vilnius“, krikščioniškos muzikos atlikėjos Angelė Joknytė, Marija Krupovec, Audra Žilakauskienė ir kiti. Koncerto klausėsi taip pat prezidentas Valdas Adamkus su žmona. Tą pačią dieną Vilniuje prasidėjo Gailestingumo savaitės renginiai. -sm-

Konferencija apie šeimos krizes

Balandžio 21–22 d. Vilniaus universiteto teatro salėje vyko konferencija „Šeimos krizės: vyrų pasirinkimai“, į kurią visus besidominčius šeimos padėtimi mūsų visuomenėje pakvietė VU Klinikinės ir organizacinės psichologijos katedra, išsiskyrusiųjų sielovados centras „Bendrakeleiviai“, psichologinio šeimos konsultavimo draugija ir šv. Jonų bažnyčia. Netikėtai patiems organizatoriams konferencija susilaukė pakankamai didelio visuomenės dėmesio ir tą atspindėjo artipilnė Teatro salė. Rengėjai siekė panagrinėti vyrų vaidmenį krizių šeimoje atveju. Pranešimų temos apėmė vyrų sielovados, pagalbos sau, tėvystės aspektus, pradedant Biblijos požiūriu ir baigiant nūdienos realybe.

Kun. Antanas Saulaitis SJ supažindino su vyrų sielovada Bažnyčioje. Jis atkreipė dėmesį, jog prieš 50 metų Ispanijoje, o bemaž prieš 10 metų JAV, prasidėjo ryškūs vyrų dvasingumo sąjūdžiai. Lietuvoje panašia dvasia irgi gyvuoja Veikliųjų vyrų bendrija. Visi šie sąjūdžiai savotiškai siekė sugrąžinti vyrus iš grynosios industrijos bei vartojimo pasaulio prie dvasinių vertybių. „Kodėl taip nutiko, kad Bažnyčia Lietuvoje tokia moteriška: vadovauja vyrai, o nariai – moterys? Jei seniau tik vyrai studijavo teologiją, tai šiandien šioje srityje dominuoja moterys“, – klausė kun. A. Saulaitis. Jis kvietė sugrįžti prie Bažnyčios ištakų, kaip pavyzdį pateikdamas šv. Ignacą Lojolą, kuris vyriškumo ir dvasingumo mokėsi pačiu paprasčiausiu mūsų akimis būdu – skaitydamas šv. Pranciškaus biografiją.

Biblinį požiūrį į vyro-tėvo vaidmenį šeimoje išdėstė Rimantas Meškėnas. Prelegentas pateikė vyro-tėvo pavyzdžių iš Penkiaknygės ir Pranašų, Išminties knygų, užbaigdamas Juozapu, aprašytu evangelisto Mato. Konferenciją praturtino vyrų ir šeimų liudijimai, kaip jie išgyveno savo krizes ir rado kelią į susitaikymą su savimi, su Dievu ir su savo sutuoktiniu. Vilniaus Bernardinų bendruomenės narys D. Joneikis pasidalijo patirtimi, kaip dalyvaudamas vyrų maldos grupėje ir savotiškai pats ją inicijavęs per ryšį su Dievu sustiprino šeimos saitus. A. Germanavičius kalbėjo skaudžia ir sudėtinga santykių prasme tema – apie pagalbą šeimai, kai žmona serga psichikos liga. Šis pranešimas siejosi su antrą konferencijos dieną išsakytu sutuoktinių D. ir J. Junevičių liudijimu. Šis liudijimas apie bendrą gyvenimą kovojant su sutuoktinio priklausomybe nuo alkoholio buvo vienas iš šviesesnių ir viltingų pranešimų. Abu sutuoktiniai aktyviai ieškojo pagalbos sau ir šeimai, kad išgyventų ir pradėtų kurti naują gyvenimą, paremtą tikėjimu ir pasitikėjimu Dievu, dalyvavo pagalbos sau grupėse AA ir *Al Anon*. Išsiskyrusiųjų sielovados centras „Bendrakeleiviai“ apžvelgė savo penkerių metų veiklą. -jk-

Mirė kun. jubil. Jonas Kazlauskas (1924–2006)

Balandžio 11 dieną, sulaukęs 81 metų amžiaus, mirė Šiaulių šv. Jurgio parapijos altaristas kun. jubilias Jonas Kazlauskas. Kun. J. Kazlauskas gimė 1924 m. rugpjūčio 18 d., kunigu iššventintas 1949 m. rugsėjo 25 d.

1950 m. paskirtas Viduklės parapijos vikaru, 1951 m. – dar papildomai laikinai eiti ir Žalpių parapijos klebono pareigas. 1953 m. dirbo vikaru Dotnuvoje, 1954 m. paskirtas Bukonių parapijos klebonu. 1956–1960 m. klebonavo Panevėžiuje, vėliau – Vepriuose. Nuo 1966 m. 28 metus ėjo Ariogalos parapijos klebono pareigas, nuo 1972 m. papildomai klebonaudamas dar ir Leščiuose. 1994 m. darbavosi altaristu Kauno Petrašiūnų parapijoje, 1995 m. paskirtas altaristu-vikaru į Kauno Vilijampolės parapiją. 1997 m. perkeltas į Šiaulius, kur dirbo šv. Jurgio parapijos altaristu-vikaru.

Kun. jubilias Jonas Kazlauskas palaidotas Didįjį ketvirtadienį, balandžio 13 d., Šiaulių šv. Jurgio bažnyčios šventoriuje. -Šk-

VYNMEDŽIO ŠAKELĖS

V Velykų sekmadienis (B)

Jn 15, 1–8

Palyginimą apie vynmedį ir šakeles Kristus pasakė Paskutinės vakarienės metu, kai apaštalams atskleidė giliausią Dievo ir žmogaus vienybės slėpinį. Jis davė apaštalams valgyti ne duoną, bet savo Kūną, davė gerti ne vyną, bet savo Kraują. Tada tarp Jėzaus ir apaštalų gimė vienybė, kurią Kristus palygino su vynmedžio kamieno ir šakelių bendrumu: kamienas ir šakelės – tas pats vynmedis. Vykdydama Kristaus pavedimą Bažnyčia Eucharistijos aukoje tęsia Kristaus vienijimo misiją. Jokie kiti Kristaus žodžiai nėra taip patikimai paliudyti ir rūpestingai saugomi, kaip ištarti Paskutinės vakarienės metu. Skaitykime Mato, Morkaus, Luko evangelijas, skaitykime Pauliaus žodžius – visur rasime tą patį liudijimą: „Paėmęs duonos, jis sukalbėjo padėkos maldą, laužė ją ir davė apaštalams, tardamas: 'Tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas'. <...> Lygiai taip po vakarienės jis paėmė taurę, sakydamas: 'Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujyje, kuris už jus išliejamas'“ (Lk 22, 19–20). Šv. Mišiose dalijamą konsekruotą duoną vadiname Komunija; šis žodis reiškia dvejopą bendrumą: tai Kristaus ir priimančių jo Kūną bendrumas bei tikinčiųjų tarpusavio bendrumas, kylantis iš bendro dalyvavimo šventojoje Komunijoje. Kristaus ir tikinčiojo vienybė sukuriama jau Krikšto metu, kai žmogus per pašvenčiamąją malonę tampa dieviškosios prigimties dalininku (plg. 2 Pt 1, 4). „Kristaus Kūno priėmimas palaiko, praturtina ir atnaujina per Krikštą gautą malonės gyvenimą“ (KBK, 1392). Tinkamai priimdamas Komuniją, tu gali su šv. Pauliumi tarti: „Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus“ (Gal 2, 20).

Kristaus ir tikinčiojo vienybei išreikšti Bažnyčios tėvai pasitelkdavo įkaitintos geležies palyginimą. Geležis, laikoma ugnyje, įgyja ugnies savybių – jos karščio ir spindėjimo. Iš tiesų panašiai įvyksta ir žmogui, kuris per Komuniją patenka į Dievo meilės karštį. Ar tada jo širdyje neįsiliepsnoja Dievo meilė? Netrukus bus tęsiamos šv. Mišios. Kunigas į vyno taurę įlašins keletą lašų vandens. Vandens lašeliai – tai žmogaus prigimties simbolis. Patekęs į vyną vandens lašelis visiškai susilieja su vynu. Panašiai ir žmogaus prigimtis susivienija su dieviška Kristaus prigimtimi. Kai konsekruojamas vynas, konsekruojamas ir vandens lašelis. Tačiau vynmedis turi ne vieną šakelę. Tarpusavyje jos taip pat yra vienybėje. Šv. Paulius Laiške korintiečiams rašo: „Argi laiminimo taurė, kurią laiminame, nėra bendravimas Kristaus kraujyje? Argi duona, kurią laužome, nėra bendravimas Kristaus kūne? Jei viena duona, tai ir mes daugelis esame vienas kūnas: mes juk visi dalijamės viena duona“ (1 Kor 10, 16–17). Būdami vienybėje su Kristumi, būtinai turime jaustis vieningi ir tarpusavyje. Kalbėdamas apie Eucharistiją Tomas Akviniėtis primena, kad šio sakramento medžiaga – kviečiai ir vynas slepia savyje svarbų pamokymą: kaip iš daugelio grūdų iškepta duona ir iš daugelio uogų išspaustas vynas tampa viena, taip mes visi, priimantieji šį sakramentą, jungiamės į viena. Šv. Auksaburnis krikščionių vienybę laiko jų skiriamuoju ženklu: „Galite daryti tūkstančius stebuklų, bet jeigu jūs nebūsit tarp savęs viena, tuomet pasitarnausite tik savo pajuokai“. Prisiminkime Kristaus, aukščiausiojo kunigo, maldą. Didžiausias jo troškimas – krikščionių vienybė. Prieš savo kančią Kristus meldė: „Šventasis Tėve, išlaikyk ištikimus savo vardui visus, kuriuos esi man pavedęs, kad jie būtų viena kaip ir mes. <...> Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs“ (Jn 17, 11. 21). Iš tiesų Bažnyčią mes galime suvokti kaip vynmedį, kurio šakelės, mintančios tais pačiais gyvybės syvais, yra vienybėje ne tik su vynmedžiu, bet ir tarpusavyje. Prisiminkime tas valandas, kai mūsų ryšys su vynmedžiu buvo nusilpęs – nedaug trūko, kad jis visai išnyktų. O gal ne vieną kartą tas ryšys buvo nutrūkęs? Ar nepasijutome tuomet susvetimėję, praradę širdies ryšius su savo artimaisiais? Dangiškas Tėvas rūpinasi savo šakelėmis: „Kiekvieną vaisingą šakelę [jis] apvalo, kad ji duotų dar daugiau vaisių“ (Jn 15, 2). Ačiū tau, Tėve, kad kartais skaudžiai genėji savimeilės ūglius, trukdančius man būti vaisinga šakele. Tai skaudu, bet reikalinga.

Televizijos ekranuose daugelis matėme puikų filmą, vaizduojantį galiūno laivo „Titaniko“ tragediją. Laivui skęstant žmonių sumaištyje orkestras vis grojo visame pasaulyje žinomą giesmę „Dieve, arčiau tavęs“. Ar nepanašus mūsų gyvenimas į buvimą skęstančiame laive? Kasmet, kasdien leidžiamės į dugną. Ar ne laikas pažvelgti į savo širdies gelmes ir šauktis: „Dieve, arčiau tavęs“. Ak, paslaptinis žmogau, tu ir bėgi nuo Dievo, ir vėl jo šaukiesi. Dažnai tu pats nežinai, ko trokšti. Pavartykime filosofijos istorijos knygas – kiek nerimo, nusivylimų, kiek skausmingų ieškojimų! Atėjęs Kristus nekūrė naujų filosofinių sistemų, tik pasakė: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“ (Jn, 14, 6). Šiandien girdime Jėzų sakant: „Aš esu tikrasis vynmedis“. Tai reiškia, kad gyventi prasmingai ir vaisingai įmanoma tik vienybėje su vynmedžiu, tik būnant priglundusiam prie kamieno, naudojantis vynmedžio teikiama gyvybe. Deja, nūdienos žmogaus nedomina nei Jėzaus asmuo, nei jo palikta Bažnyčia, nei jos teikiamos malonės. Didysis mūsų dienų žmogaus rūpestis – bet kuria kaina neatsilikti nuo gyvenimo, pasisemti kuo daugiau malonumų. Vis dėlto jau laikas mums plačiau atmerkti akis, pradėti brandžiau mąstyti. Jokios ideologijos, jokie vadai ar partijos nepasotins mūsų širdies. Žmogus gyvas ne vien duona. Jam reikia sielą gaivinančios Dievo malonės. Prigludę prie dieviškojo vynmedžio, maitinkimės dieviškosios gyvybės syvais, kad, laikui atėjus, atiduotume savo subrandintus vaisius.

MEILĖS KALBA

VI Velykų sekmadienis (B)
Jn 15, 9–17

Ką tik perskaityta Evangelija yra tokia prasminga, kad neįmanoma per keletą minučių jos aptarti. Prisilieskime bent prie vieno sakinio. Ką tik skaitėme: „Jei laikysitės mano įsakymų, pasiliksime mano meilėje“. Galima sau pamaldžiai kartoti: „Jėzau, aš tave myliu!“, bet tai dar nebus Jėzaus meilė. Galima atmintinai išmokti daugybę maldų, bet ir tai dar nebus Jėzaus meilė. Negalima meilės atskirti nuo ištikimybės Dievo priesakams. Kristus kviečia laikytis jo įstatymų: „Jei laikysitės *mano* įstatymų...“. Jam neužtenka, kad mylėtume artimą kaip save patį. Apie tai kalba ir Senasis Testamentas. Kunigų knygoje skaitome: „Nenešiosi širdyje neapykantos savo artimui. <...> Nekeršysi ir nebūsi nusistatęs prieš savo tautiečius, bet mylėsi savo artimą kaip save patį“ (*Kun 19, 17–18*). Kristus iš savo sekėjų reikalauja daugiau: „Tai mano įsakymas, kad jūs vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau“ (*Jn 13, 34*). Kiekvieną dieną žvelgiame į kryžių. Teologai teigia, kad žmonijai išgelbėti Kristui būtų užtekę ištarti: „Tėve, atleisk jiems“. Bet jis norėjo, kad mes žinotume, kas yra tikra meilė. Koks pranašas, koks pamoklininkas, koks šventasis pajėgtų apsaugoti Dievo meilę žmonėms. Kryžius yra mums didysis, nuolat skelbiantis Jėzaus meilę pamoklininkas. Prikaltas prie kryžiaus jis dar meldžiasi. Ko jis prašo savo Tėvą? Gal meldžiasi už savo sopulingąją Motiną ar už apaštalus, kuriuos palieka pagoniškame pasaulyje? Ne. Jis meldžiasi už savo budelius. Evangelijoje užrašyta paskutinė jo malda: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą“ (*Lk 23, 34*). Šitokią meilę jis vadina savuoju įstatymu ir laukia, kad mes vienas kitą mylėtume taip, kaip jis mus mylėjo.

Ar tai įmanoma? Dievas kaskart pašaukia žmonių, kurie Dievo malonės remiami Kristaus meilės įstatymą įvykdo visu savu gyvenimu. Pagal bažnytinį kalendorių birželio 22 dieną minime šventąjį Pauliną Noliėtį, V amžiuje gyvenusį Italijoje. Jis buvo Nolos vyskupas, savo vyskupiją valdęs itin sunkiais laikais, kai Italiją siaubė plėšikaujantys vandalai, žmonės buvo grobiami ir gabenami į Afriką, kur turėdavo dirbti vergiškus darbus. Šventasis vyskupas išpardavė visą savo turtą, kad gautais pinigais galėtų išpirkti pagrobtus belaisvius. Istorija sako, kad pardavė net ir Bažnyčios vertybes. Kartą į vyskupą kreipėsi viena moteris ir su ašaromis pasakojo apie savo pagrobtą sūnų prašydama pagalbos. Deja, vyskupas jau nieko neturėjo, nes viskas buvo išarduota. Vis dėlto moteriai jis pasakė: „Nenusimink, turėk vilties“. Ką gi vyskupas padaro? Ogi pats nuvyksta į Afriką, suranda nelaimingosios motinos sūnų ir siūlosi tapti vergu, kad jaunuolis galėtų grįžti namo. Vyskupo Paulino pasiaukojimas taip sužavėjo tos vietovės valdovą, kad jis netrukus paleido ir patį vyskupą, ir visus jo žemiečius. Ar nepanaši vienuolio Maksimilijono Kolbės istorija? Jis savo gyvybę atidavė išgelbėdamas šeimos tėvą. Kai Maksimilijonas Kolbė buvo skelbiamas šventuoju, jo išgelbėtasis Pranciškus Gajovničėkas dar buvo gyvas ir dalyvavo kanonizacijos iškilmėse. Šv. Paulius, pažinęs Kristaus meilę, sukūrė nuostabų meilės himną. „Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau žvangantis varis ir skambantys cimbolai“ (*1 Kor 13, 1*). Šiandien girdėjome Jėzaus žodžius: „Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti“. Ne kartą girdėjome šiuos žodžius, jais gėrėjomės. Tik mus gąsdina mūsų pačių silpnumas, mūsų neturtas. Kartais gėdijamės, kai neturime vargšui atliekamų centų. Padrąsinkime save šiandien vyskupo Keplerio žodžiais: „Kai duodi stokojančiam pinigų, pridėk prie to savo meilės. Kai negali duoti pinigų, duok savo meilę, duok gerą širdį, duok gerą patarimą. Negali duoti daug, duok mažai, bet su meile. Kai negali nieko duoti, duok savo maldą, ir būsi daug davęs“. Bet ar kalba apie meilę nėra tyruose šaukiančiojo balsas? Ar matome kur nors šią meilę mūsų visuomenėje? Poetas, įsižiūrėjęs į mūsų laikų žmogų, jį liūdina apibūdina: tai „stiebas, kuris ne į viršų kyla, o žeme kaip kirminas vyniojasi..., kad tik daugiau, riebiau paimtų, pagriebtų, neatiduotų, užviešpatautų, pavergtų...“.

Mieli tikintieji, šiandien Kristus įduoda į mūsų rankas raktą patikrinti savo meilę. Šiuo raktu patikrink, kaip elgiesi savo šeimoje, kaip bendrauji su kaimynais, kaip sugyveni su savo bendradarbiais? Šiuo meilės raktu patikrink, kaip elgiesi su ligoniais, savo senais tėveliais? Apaštalas Petras kartą paklausė Jėzaus: „Viešpatie, kiek kartų turiu atleisti savo broliui, kai jis man nusikalsta? Ar iki septynių kartų?“ Jėzus jam atsakė: „Aš nesakau tau – iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų“ (*Mt 18, 21–22*). Tai reiškia – visada. Apaštalai, tai išgirdę, paprašė: „[Viešpatie], sustiprink mūsų tikėjimą“ (*Lk 17, 5*). Jie suprato, kad tokia meilė tegali būti stipraus tikėjimo vaisius. Juo labiau mums reikia prašyti tvirto tikėjimo, kad suprastume Jėzaus meilės Evangeliją ir ją gyvenime vykdytume. Prisilieskime prie dar vieno Kristaus ištarto sakinio: „Jau nebevadinau jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką veikia šeiminkas. Jus aš draugais vadinau, nes jums viską paskelbiau, ką buvau iš savo Tėvo girdėjęs“. Svarstydamas šiuos žodžius šv. Kirilas Aleksandrietis pastebė: „Kas gali būti didesnio ir garbingesnio, kaip būti Kristaus draugu... Šita garbė prašoka visa, kas tik yra sukurta. Juk visa kūrinią *tarnauja* Kūrėjui ir nėra nei vieno, kuris nebūtų pavaldus šiai tarnybai. Tuo tarpu Viešpats mus draugais vadina“. Net įsūnystės malonė mums tiek daug nepasako kaip kilnios draugystės sąvoka. Kartais net tėvas ar motina negali duoti to, ką gali duoti nuoširdus, patikimas draugas. Tik artima draugystė su Viešpačiu ir Mokytoju suteiks mums visa, kas reikalinga ir suvokti, ir įgyvendinti didįjį meilės įstatymą.

TIKRIEJI NAMAI

Šeštinės (B)
Mk 16, 15–20

Mūsų sąmonę sąlygoja regimasis pasaulis. Bet protas nesitenkina vien tuo, ką mato akys. Žvelkime į nūdieną, į vakarykštę dieną, į tolimą praeitį – visur matome žmogaus pastangas atrasti galutinę gyvenimo prasmę. Pačiose seniausiose civilizacijose atsispindi ne tik rūpinimasis žemiškąja buitimi, bet ir tikėjimas pomirtiniu gyvenimu. Šis tikėjimas ypač gyvas išrinktosios tautos gyvenime, pradėdant Abraomu ir baigiant Jėzumi Kristumi. Į šios tautos istoriją įsiterpia Dievas – viso ko pradžia ir pabaiga. Senojo Testamento knygose labai dažnai sutinkame kelionės temą. Antai patriarchas Jokūbas, klausiamas Egipto faraono apie jo amžių, atsako: „Žemėje mano gyvenimas ateivių turi šimtą trisdešimt metų“ (Pr 47, 9). Šis garbingas patriarchas žemėje jaučiasi tik ateivis. Iš tiesų visi šiame pasaulyje esame ateiviai, keliaujantys į mums nežinomus namus. Prisiminkime Jokūbo sūnų Juozapą. Parduotas brolių Egipte jis ėjo aukštas valdininko pareigas: tapo dešiniąja faraono ranka ir valdė didelius turtus. Bet, kaip liudija Šventasis Raštas, Juozapas čia nepasistatė jokio būsto ir svajoję grįžti į gimtuosius namus. Prieš mirtį savo tautiečius įpareigojo jo palaičių nepalikti svetimoje žemėje ir pargabenti į gimtąją šalį. Išrinktosios tautos vaikai, ištrūkę iš Egipto vergijos, per dykumą leidosi į kelionę, kurios tikslas buvo pažadėtoji žemė. Ši izraelitams pažadėtoji žemė mums visiems yra Dievo pažadų savo vaikams simbolis. Šios dienos šventė primena mūsų Viešpaties žemiškosios kelionės pabaigą. Evangelijoje girdėjome žodžius: „Viešpats Jėzus buvo paimtas į dangų ir atsisėdo Dievo dešinėje“. Tai ir mums puiki proga prisiminti savo žemiškosios kelionės pabaigą ir tikslą. Šventasis Raštas apie dangaus laimę kalba žemiškais vaizdais; galutinę žmogaus laimę ne kartą vaizduoja amžinosios puotos įvaizdžiu. Pranašas Izaijas skelbia: „Galybių VIEŠPATS surengs šiame kalne visoms tautoms puotą su skaniausiais valgiais“ (Iz 25, 6). Dalyvavimas puotoje žmogų tarsi pakylėja virš jo biologinių instinktų. Puotoje vyrauja pasitikėjimas, šeimininko palankumas ir palankumas vienas kitam. Prie puotos stalo apima džiaugsminga nuotaika.

Kitas biblinis amžinosios laimės įvaizdis yra miestas. Tai vieta, reiškianti žmogui garantuotą tvarką ir buities gerovę. Mieste žmogus nebe vienišas, jis susiduria su džiaugsma teikiančia įvairove. Miestas įkūnija seniausią žmonių saugumo ir bendruomeniškumo idėją. Tiesa, ir mieste matome skurdžių, invalidų ir kitokių nelaimingų žmonių, bet ir jie prisirišę prie savo miesto. Laiško Žydams autorius žemiško miesto įvaizdžiu kreipia mūsų dėmesį į būsimąjį miestą: „Čia mes neturime išliekančio miesto, bet ieškome būsimąjo“ (Žyd 13, 14). Tą būsimąjį miestą su meile perteikia Apreiškimo knyga: „Ir išvydau šventąjį miestą – naująją Jeruzalę, nužengiančią iš dangaus nuo Dievo; ji buvo išsipuošusi kaip nuotaka savo sužadėtiniui. Ir išgirdau galingą balsą, skambantį nuo sosto: 'Štai Dievo padangtė tarp žmonių. Jis apsigyvens pas juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais. Jis nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; ir nebebus mirties, nebebus liūdesio nei aimanos, nes kas buvo pirmiau, tas praėjo'“ (Apr 21, 2–4).

Didysis ir neišsemiamas dangaus šventųjų laimės šaltinis – pats Dievas. Pasak evangelisto Jono, „būsime panašūs į jį, nes matysime jį tokį, koks jis yra“ (1 Jn 3, 2). Dievuje mums atsiskleis Švenčiausiosios Trejybės slėpinys, jame pažinsime jo kūrybos bei pasaulio išganymo slėpinius. Bažnyčios tėvai moko, kad kartu su Dievo regėjimu bus ir kitų laimės šaltinių. Tai visai nauji, be savimeilės santykiai su Jėzumi kaip žmogumi, bendravimas su jo Motina, šventaisiais, nauji susitikimai su tais, kurie buvo artimi žemiškoje kelionėje – su tėvais, draugais, geradariais. Teologai sako, kad dangus yra galutinai atbaigto pasaulio būseną, visos Dievo kūrybos vainikas. Paprastai sakant, dabartinė pasaulio padėtis yra vargingos statybos būseną. Tik kai visa bus baigta, atlikti apdailos darbai, sutvarkyta aplinka – tik tada galima gėrėtis statinio grožiu. Tuomet išdalijami raktai tiems, kurie gyvens rūmuose. Štai mūsų žemiškos kelionės tikslas. Pasak šv. Pauliaus, „mes žinome, kad mūsų žemiškosios padangės būstui suirus, mūsų laukia Dievo pastatas, ne rankomis statyti amžinieji namai danguje“ (2 Kor 5, 1).

Kristaus Žengimo į dangų šventė primena, kad visų laukia dangus. Juk „Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“, kad mes turėtume amžinąjį gyvenimą. Kas po Kristaus įžengimo į dangų drąsino apaštalus pasklisti po didžiąją Romos imperiją, kas stiprino pirmuosius krikščionis išverti persekiojimus, padėjo atsiskyrėliams ir vienuoliams palikti įprastinį gyvenimo būdą? Gilus tikėjimas pomirtiniu gyvenimu. Prisiminkime ir savo tautos žmones. Klausime, kas padėjo jiems išverti kalėjimus ir tremtį, jeigu ne Kristaus pažadas: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane, – nors ir numirtų, bus gyvas. Ir kiekvienas, kuris gyvena ir tiki mane, neragaus mirties per amžius“ (Jn 11, 25–26). Baigdami šį svarstymą, prisiminkime, kad įžengęs į dangų Kristus yra pats patikimiausias mūsų užtarėjas. Šventasis Paulius Laiške romiečiams rašo: „Kas kaltins Dievo išrinktuosius? Juk Dievas išteisina! Tai kas pasmerks? Ar Kristus Jėzus, kuris numirė, bet buvo prikeltas, kuris sėdi Dievo dešinėje ir net užtaria mus?!“ (Rom 8, 33–34). Ši šventė tepadrąsina mus žengti Kristaus rodomu keliu. Jis pats padės išverti visus kelionės sunkumus ir atvers mums amžinybės vartus.

Parengė V. S.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis

Dievo Gailestingumo šventovė

Brangūs Broliai ir Seserys,

Sveikinu visus Dievo Gailestingumo šventės dieną atėjusius prie Gailestingąjo Jėzaus paveikslo, kuris mums, vilniškiams, yra ypač brangus, nes Išganytojas norėjo jį čia palikti kaip savo Gailestingosios meilės įrodymą.

Šiomet gražiai sutampa Dievo Gailestingumo šventės data – 1935 metais, kai Gailestingąjo Jėzaus paveikslas buvo pirmą kartą iškeltas viešam gerbimui Aušros Vartų koplyčioje. Atvelykį irgi buvo balandžio 26 diena. Tai – neatsitiktinis įvykis, tai – Gailestingosios Dievo meilės mūsų miestui ženklas ir drauge iššūkis. Aušros Vartų Gailestingumo Motina ir Gailestingasis Jėzus visiems laikams apreiskė savo neišsemiamos meilės paslaptį tiems, kurie su pasitikėjimu į juos kreipsis, jų pagalbą maldaus. Nuo to laiko praėjo septyniasdešimt vieneri metai, kurie buvo kupini skausmo, persekiojimų, smurto, melo ir neteisybių, bet drauge – Dievo globos bei palaimos. Blogis nesiliauja siautėjęs ir mūsų laikais, tačiau, kaip sakė popiežius Jonas Paulius II, *dieviškoji riba nustatyta blogiui – gailestingumas*. Todėl ir šiandien mes kupini vilties, kad esame Dievo nepaprastai mylimi ir globojami.

Šios šventės Evangelijoje Kristus vėl sako mums, kaip ir anuo metu sakė savo mokiniams: *Ramybė jums!* Kaip atrasti ramybę neteisybės ir sunkumų išvargintam žmogui? Kaip įveikti blogį, kuris grasina mus praryti?

Jėzus pasirinko Vilnių ir kuklią vienuolę Faustina, kad atskleistų tikrosios ramybės ir vilties paslaptį. *Nepatirs žmonija ramybės, kol neatsigręš į mano gailestingumo šaltinį* (D. 699), – kalbėjo Jėzus. Gal todėl šiandien pasaulyje taip stinga vilties, kad mes dar neišgirdome šių mūsų Išganytojo žodžių? Šventoji Faustina sakė: *Dažnai gyvendavau viltimi neturėdama vilties ir savo viltį pastūmėjau visiško pasitikėjimo Dievu link* (D. 24). Šie šventosios žodžiai mums įduoda vilties raktą, atveria kelią prie Dievo Gailestingumo širdies. *Kas pasitiki mano gailestingumu, nepražus, nes visi jo reikalai yra mano* (D. 723), – sako Jėzus. Po paveikslu, o šioje šventovėje – ir ant sienų išrašyti žodžiai: *Jėzau, pasitikiu Tavimi*, – mums atskleidžia vilties slėpinį.

Atrodytų, kad tai labai paprastas dalykas: kas iš mūsų čia susirinkusių išdrįstų pasakyti, kad mes nepasitikime Dievu? Dievu, kuris mus sukūrė, kuris mumis rūpinasi ir mus taip myli, kad net savo gyvybę už mus paaukojo? Tačiau tarti žodžius: *Jėzau, pasitikiu Tavimi*, – ir jais iš tikrųjų gyventi yra du skirtingi dalykai, vedantys į dvi skirtingas tikroves.

Dievas yra šventas ir tobulas. Žmogus yra Jo mylimas kūrinys, tačiau nuodėmingas. Nuodėmė mus atskiria nuo Dievo. Dievas, mylėdamas žmogų, siuntė Sūnų, kad Jis savo gyvybės kaina įveiktų nuodėmę ir atvertų žmogui kelią į susitikimą su Dievu. Tačiau šis susitikimas įvyksta tik tuomet, jei žmogus priima Dievo Gailestingumą. Kaip tai įvyksta?

Pirmasis žingsnis – gyvenimas pasitikint Dievo Gailestingumu ir meile. Kiekvienam iš mūsų Viešpats yra numatęs misiją šioje žemėje. Dievas yra pasirengęs suteikti mums reikalingų malonių, idant galėtume šią misiją žmonijos labui atlikti ir drauge patys būtume laimingi. Pasitikėjimas Viešpačiu suteikia mums kasdieninę viltį, kuri tarsi švyturys rodo mums kelią, ypač – sutemų metu. Mes nepaklysimė, nes Viešpats budi ir trokšta mums padėti. Drašiai dovanodami savo gyvenimą pasaulio gėriui kurti, mes bendradarbiaujame su Dievo meile. Daugybė šventų pavyzdžių mus drašina žengti šiuo visiško pasitikėjimo keliu. Kokių nuostabių stebuklų Dievas yra pasirengęs dovanoti žemėje, jeigu tik atrastų sielų, kurios išdrįstų visiškai Jam atsiduoti ir pasitikėtų Dievo meilės galia.

Antrasis žingsnis į Dievo Gailestingumą – nuodėmės pripažinimas ir išpažinimas. Tik nuoširdi atgaila, kuri remiasi Dievo Gailestingumu, įgalina mus priimti Dievo atleidimą ir Jo Gailestingumo dovaną. *O, kaip aš myliu sielas, kurios visiškai pasitiki – viską joms padarysiu* (D. 294), – sako Jėzus. Tačiau kitoje vietoje Jis perspėja: *O kaip stipriai mane žeidžia sielos nepasitikėjimas. Tokia siela išpažįsta, kad esu šventas ir teisingas, bet netiki, kad esu gailestingas, nepasitiki mano gerumu* (D. 299). Tik su visišku pasitikėjimu Dievo Gailestingumu išpažinę savo nuodėmes, galime priimti Dievo atleidimą ir Jo Gailestingumą. Dievas, matydamas žmogaus gerą valią ir jo pasitikėjimą, atveria savo Gailestingumo malonę, kuri pripildo atgailos nuskaistintą sielą ir suteikia jai Dievo vaiko spindėjimą.

Trečiasis žingsnis – pasitikėjimas Dievo meile ir Jo Gailestingumu. Pasitikėjimas suteikia drašos pamatyti savąsias nuodėmes, savąjį vargą. Žmogus bijo savo nuodėmės, nes supranta, kad nuodėmė jį atskiria nuo Dievo ir nuo žmonių. Tačiau žmogus, užuot nuodėmę išpažinęs ir atitaisęs, linksta ją slėpti ir neigti. Tai yra didžiausia mūsų dienų žmogaus tragedija. Nuodėmė bandoma įteisinti, ji pridengiama gražiausiais ketinimais, žmogišku silpnumu ir kitais pasiteisinimais, kurie paslėpdami nuodėmę neleidžia Dievo Gailestingumo srovėms pasiekti žmogaus širdies. Pasitikėjimas Dievo meile suteikia jėgų pamatyti ir pripažinti tai, kas mums trukdo ją priimti ir ryžtis pašalinti nuodėmę iš savo gyvenimo.

Jonas Paulius II savo nuostabioje enciklikoje apie Dievo Gailestingumą rašė: *Bažnyčia kiekvienu istorijos tarpsniu, o ypač šiuo, viena iš pagrindinių savo pareigų laiko*

skelbti ir įgyvendinti gailestingumo paslaptį, aukščiausiu laipsniu apreikštą Jėzuje Kristuje. Toji paslaptis ne tik pačiai Bažnyčiai, kaip tikinčiųjų bendruomenei, bet taip pat visiems žmonėms atskleidžia kitokį gyvenimą negu tas, kurį gali sukurti žmogus, veikiamas savo galingų aistrų.

Pasitikėti Dievo Gailestingumu – tai pranokti savo ribotumą ir priimti Dievo siūlomą pagalbą kurti pasaulyje gerį ir grožį. Pasitikėjimas išgydo mūsų baimes ir suteikia sparnus gražiausioms svajonėms, kurios išikūnija gerumu ir gailestingumu.

Ką tik šventėme Velykas – Kristaus pergalės prieš nuodėmę šventę. Šiandien Viešpats kviečia mus švęsti Jo Gailestingumo šventę. *Trokštu*, – kalbėjo Jėzus, – kad gailestingumo šventė būtų prieglobstis visoms sieloms, o ypač vargšams nusidėjėliams. [...] *Nepaisant mano skausmingos kančios, sielos žūsta. Todėl aš joms suteikiu paskutinę viltį – savo Gailestingumo šventę. [...] Kas tądien prisirtins prie Gyvybės Versmės, gaus visišką savo kalčių ir bausmių atleidimą. [...] Tą dieną yra atvertos mano gailestingumo iščios, ir sieloms, kurios prisirtins prie mano gailestingumo šaltinio, aš išliesiu visą malonių vandenyną.*

Išiklausykime į šį Išganytojo raginimą. Išižiūrėkime į Jo gailestingąjį veidą ir pasiryškime priimti Jo siūlomą Atpirkimo malonę, idant išsipildytų mumyse apaštalo Petro šios liturgijos metu mums pasakyti žodžiai: *jūs mylite jį, nors ir nesate jo matę; tikėdami jį, nors ir neregėdami, džiūgaujate neišsakomu ir šlovingiausiu džiaugsmu, nes žinote gausią tikėjimo siekinį – sielų išganymą (1 Pt 1, 9).* Išdrįskime patikėti Viešpaties pažadu ir Juo pasitikėti, kad mūsų gyvenimas taptų Kristaus gyvenimo liudijimu žemėje. Negana to – būkime visi Dievo Gailestingumo apaštalais, neškime šią brangią žinią į savo namus ir į visą pasaulį skelbdami Dievo meilę ir kviesdami priimti Jo Gailestingumą. Ši žinia belste beldžiasi į kiekvieno žmogaus širdį, kad išgelbėtų pasaulį nuo pražūties. Skleiskime šią žinią žodžiu, malda ir darbu. Budinkime apsnūdusius, o ypač – praradusius viltį, kad jie išdrįstų ateiti prie Dievo Gailestingumo versmių, iš kurių plūsta Amžinasis Gyvenimas. *Dievo gailestingume, žadinantis pasitikėjimą, kai nematyti vilties, pasitikiu Tavimi. Dievo Gailestingume, vienintele nusivylusių sielų viltie, pasitikiu Tavimi. Amen.*

Kardinolas Joseph Ratzinger

Tikėjimas tarp proto ir jausmo

Šiandienė tikėjimo krizė

Savo „Pokalbiuose atomo fizikos aplinkoje“ Werneris Heisenbergas pasakoja apie 1927 m. Briuselyje įvykusį dialogą su keliais jaunesniosios kartos fizikais, tarp kurių, be paties Heisenbergo, taip pat buvo Wolfgangas Pauli ir Paulis Diracas. Užėjo kalba, kad Einsteinas dažnai kalbą apie Dievą, o Maxas Planckas laiką nuomonės, jog gamtamokslis ir religija vienas kitam neprieštarauja; ir viena, ir kita – tuo metu tai buvo gana stebinanti mintis – labai gerai suderinama. Heisenbergas šį naują gamtamokslio atstovo atvirumą religijai paaiškino savo paties patirtimi iš tėvų namų. Toks atvirumas kyla iš požiūrio, kad gamtamokslis ir religija yra dvi visiškai skirtingos, viena su kita nesivaržančios plotmės: gamtamokslyje kalbama apie tai, kas teisinga arba klaidinga, religijoje – apie tai, kas gera ir bloga, vertinga ar be vertės. Abi sritys griežtai perskirtos, viena priklauso objektyviai pasaulio pusei, kita – subjektyviai. „Gamtamokslis tam tikra prasme yra būdas, kuriuo artinamės prie objektyvios pasaulio pusės... Religinis tikėjimas, priešingai, yra subjektyvaus apsisprendimo, kuriuo sau nustatome vertybes, kuriomis vadovaujamės gyvenime, išraiška“ (1). Toks apsisprendimas, žinoma, turįs įvairių išankstinių prielaidų istorijoje ir kultūroje, auklėjimo srityje bei aplinkoje, tačiau – Heisenbergas vis dar vaizduoja savo tėvų ir Maxo Plancko pasaulėvaizdį – galiausiai esąs subjektyvus ir todėl nepavaldus „to, kas teisinga arba klaidinga“, kriterijui. Planckas šitaip subjektyviai apsisprendęs krikščioniškojo vertybių pasaulio naudai; tačiau abi sritys – objektyvi ir subjektyvi pasaulio pusė – lieką visiškai tiksliai atidalytos. Čia Heisenbergas priduria: „Turiu pripažinti, kad man toks perskyrimas nepatinka. Abejoju, ar žmonių bendruomenės ilgai tenkinsis šiuo griežtu žinojimo ir tikėjimo perskyrimu“ (2). Dabar pokalbio gijas į savo rankas suima Wolfgangas Pauli ir Heisenbergo abejonės dar daugiau sustiprina, tiesiog paverčia jas tikrybe: „Visiškas žinojimo ir tikėjimo perskyrimas tėra laikina priemonė labai ribotam laikui. Vakarų kultūrinėje erdvėje, pavyzdžiui, veikia gali ateiti laikas, kai ikišiolinės religijos alegorijos bei simboliai nebeįstengs įtikinti nė paprastos liaudies; tada, baiminuosi, per trumpiausią laiką žlugs ikišiolinė etika ir nutiks tokie baisūs dalykai, kokių šiandien dar nė negalime įsivaizduoti“ (3). Dialogo dalyviai tuo metu, 1927 m., galėjo daugį daugiausia tik nujausti, jog jau netrukus prasidės dvylika metų, per kuriuos iš tikrųjų nutiks „tokių bausių“ dalykų, kokie iki tol turėjo atrodyti negalimi. Žinoma, nemažai krikščionių, garsių ir tokių, kurių vardai liko nežinomi, įkvėpti savo krikščioniškosios sąžinės demoniškai prievartai prie-

šinosi. Tačiau dauguma pagundos galiai neatsispyrė ir savo bendraveikavimu atvėrė kelią blogiui.

Naujoje pradžioje po karo gyvavo įsitikinimas, jog nieko panašaus pasikartoti negali. Tuo metu „atsakomybės prieš Dievą“ dvasia priimta Vokietijos Federacinės Respublikos konstitucija norėta išreikšti teisės bei politikos sąsają su didžiais biblinio tikėjimo imperatyvais. Šiandien, regint žmonijos moralinę krizę, įgyjančią naujų, neraminančių formų, anuometinis įsitikinimas blėsta. Senų religinių tikrybių žlugimas, kurio iki 8 dešimtmečio dar atrodė įmanoma išvengti, šiandien daug kur tapo tikrove. Todėl vis daugiau ir plačiau baiminamasi, kad dėl to neišvengiamai žlugsiąs žmoniškumas apskritai. Priminsiu tikrai Joachimo Festo, besigalynėjančio su nelengva laisvės ir tiesos, proto ir tikėjimo dialektika, išpėjimus: „Jei visi utopiniai modeliai... veda į aklavietę, o krikščioniškosios tikrybės bejėgiškai... krenta į bedugnę, tenka taikytis su tuo, kad atsakymų į transcendencijos troškimą nebėra“ (4). Nė vienu žmogui, patekusiame į tokią padėtį, adresuojamų kreipimūsi „nepasakoma, kaip jam gyventi be anapus bei nesibaiminant Paskutinio teismo ir kartu nuolatos elgtis priešingai savo interesams bei geismams“ (5). Festas šiame kontekste primena Spinozos žodžius, kuriais kaip tikrai dar kartą patvirtinama galiausiai nepakeliama to, kas subjektyvu, ir to, kas objektyvu, tiesos atsisakymo ir vertybių troškimo dialektika, kurią jau aptikome pokrikščioniškame buržuaziniame pasaulyje, atstovaujame Maxo Plancko: „Jei jau esu ateistas, tai norėčiau bent gyventi kaip šventasis“.

Čia toliau nebevaizduosiu, kaip Heisenbergas su savo draugais tiek 1927 m. pokalbyje, tiek panašiam 1952 m. dialoge, surengtame jau turint prieš akis nacional-socializmo baisumus, mėgina skintis kelią iš modernybės šizofrenijos bei stengiasi iš savojo pagrindų ieškancio gamtamokslinio mąstymo prasiskverbti iki esminės tvarkos, tampančios mūsų veiklos kompasu ir vienodai priklausančios subjektyviai ir objektyviai sričiai (6). Čia norėčiau pamėginti pasistūmėti ta pačia linkme sukdamas kitu keliu.

Tačiau iš pradžių pabandykime apibendrinti bei patikslinti, kas jau yra tapę aišku iki šiandien. Apšvieta kaip savo vėliavą iškėlė „religiją vien proto ribose“. Ta proto religija greitai sutrupėjo, bet, svarbiausia, ji neįstengė remti gyvenimo. Kad religija įstengtų remti visą gyvenimą, ji neabejotinai turi būti tam tikru mastu suprantama. Antikinių religijų nuosmukis bei krikščionybės krizė Naujaisiais laikais rodo: kai religija bei jos elementarios tikrybės nebesuderinamos su kokia nors pasaulėžiūra, religija suyra. Tačiau, kita vertus, religijai taip pat reikia įgaliojimo, panokstančio tai, kas paties sumąstyta, nes tik tada priimtinas jos žmogui keliamas besąlyginis reikalavimas. Tad po Apšvietos, suvokiant religiško būtinybę, religijai ieškota naujos erdvės, kur ji, netrikdoma vis naujų proto žinių,

galėtų gyventi tarsi protui nebesiekiame, nuo jo grėsmės apsaugotame žvaigždyne. Todėl jai kaip jos būdingas žmogaus egzistencijos sektorius buvo priskirtas „jausmas“. Didis naujos religijos sąvokos teoretikas buvo Schleiermacheris. Štai jo apibrėžimas: „Praktika yra menas, spekuliacija – mokslas, religija – begalybės pajauta ir skonis“ (7). Klasikiniu tapo Fausto atsakymas į Margaritos klausimą dėl religijos: „Yra tik jausmas, vien tik jis! O vardas – tuščias garsas, dūmas...“ Tačiau kad ir kaip būtų būtina religiją atskirti nuo mokslo plotmės, jos neįmanoma taip siaurai apriboti koku nors sektoriumi. Juk religija skirta surinkti žmogų į jo vientisą visumą, susieti vieną su kitu jausmą, intelektą ir valią bei atsilipti į visumos iššūkį, gyvenimo ir mirties, bendruomenės ir „aš“, dabarties ir ateities iššūkį. Jai nevalia imtis problemų, kurioms būdingi savi dėsniai, ji turi įgalinti priimti galutinius sprendimus, visada susijusius su žmogaus ir pasaulio visuma. Mūsų bėda šiandien kaip tik ir yra ta, kad pasaulį dalijame į sektorius ir mąstymo bei veiklos plotmėje galime juo disponuoti iki šiol vargiai įsivaizduojamu būdu, tačiau atsakyti į nenumaldomus tiesos ir vertybės, gyvenimo ir mirties klausimus dėl to darosi vis sunkiau.

Dabartis skendi krizėje būtent todėl, kad tarp subjektyvios ir objektyvios srities nebėra ryšio, kad protas ir jausmas vienas nuo kito tolsta ir dėl to abu pasiligoja. Juk pagal sektorius besispecializuojantis protas yra, tiesa, labai galingas ir našus, tačiau, suabsoliutinęs vieną vienintelį tikrumo bei protingumo tipą, nebeleidžia pažvelgti į pamatinius žmogaus klausimus. Iš to techninio-pragmatinio pažinimo srityje gimsta hipertrofija, tuo tarpu pagrindų sritis ima siaurėti. Tada sutrinka pusiausvyra, o tai kelia grėsmę tam, kas žmogiška. Kita vertus, religija šiandien joku būdu nėra išleista į atsargą. Daugeliu atžvilgių tai, kas religiška, kaip tik labai paklausu, tačiau visa tai subyra į dalinius elementus, neretai ištraukiami iš didžiųjų dvasinių kontekstų ir, užuot kėlę žmogų, žada jam didesnę galią bei poreikių patenkinimą. Ieškoma to, kas iracionalu, prietaringa, magiška; gresia atkrytis į anarchines-destrukcines santykių su slėpiningomis galiomis formas. Galima net mėginti teigti, jog šiandien nesą religijos krizės, veikiau krizę išgyvenanti tik krikščionybė. Tam nepritarčiau. Juk vien religinių ar panašių ir religinius reiškinių plitimas dar nėra religijos klestėjimas. Jei ligotos religiško formos paklausios, tai šitai, žinoma, patvirtina, kad religija negrimzta dugnan, tačiau kartu rodo ją esant rimtoje krizėje. Apgaulingas ir išpūdis, jog vietoje pavargusios krikščionybės dabar aukštyn kyli Azijos religijos ar islamas. Akivaizdu, jog Kinijoje bei Japonijoje didžiosios tradicinės religijos neįstengė – ar bent nepakankamai įstengė – atsispirti Naujųjų laikų ideologijų spaudimui. Padėties nepataiso nė religinis Indijos gyvastingumas, nes ir čia iki šiol nepavyko pasiekti vykusio naujų klausimų ir senų tradicijų bendrabūvio. Koku mastu naują islamo pasaulio pa-

kilimą maitina tikrai religinės jėgos, dar irgi nežinia. Čia daug kur, kaip regime, irgi gresia patologinis jausmo susavarankiškėjimas, tik dar daugiau padidinantis baisybių grėsmę, apie kurią mums kalbėjo Pauli, Heisenbergas ir Festas.

Kitaip nieko nebus – protas ir religija turi vėl suartėti vienas kitame neištirpdami. Kalbama ne apie senųjų religinių korporacijų interesų išsaugojimą, kalbama apie žmogų ir pasaulį. O jų abiejų išgelbėti aiškiai nepavyks, jei akiratyje įtikinamai nepasirodys Dievas. Niekas negali sau leisti teigti gatavai žinąs, kaip tą padaryti – jau vien todėl, kad laisvoje visuomenėje tiesa, kad būtų pripažįstama, negali ir neturi naudotis jokiais kitokiomis priemonėmis, išskyrus įtikimumą, o žmogus, slegiamas daugybės išpūdžių bei reikalavimų, įsitikina tiktai sunkiai. Vis dėlto reikia išdrįsti pamėginti paieškoti, kaip, pasitelkiant besirodancias konvergencijas, vėl grąžinti įtikimumą tam, kas dažniausiai būna toli už mūsų interesų horizonto.

Abraomo Dievas

Čia nenorėčiau tęsti Heisenbergo mėginimo remiantis savita gamtamokslinio mąstymo logika atrasti, kaip mokslui save peržengti ir priartėti prie „centrinės tvarkos“, kad ir kokios daug žadančios ir būtinos būtų tokios pastangos. Šiame pranešime bus bandoma parodyti, taip sakant, vidinį krikščionybės racionalumą. Tai darysime klausdami, kas, senojo pasaulio religijoms išgyvenant nuosmukį, suteikė krikščionybei įtikimumo, sulaikiusio to pasaulio žlugimą ir kartu įstengusio į pasaulio istorijos areną įžengiančioms naujoms jėgoms, germanams ir slavams, taip perteikti savo atsakymus, kad, nepaisant kai kurių pervartų bei lūžių, radosi daugiau negu pusantro tūkstančio metų tverianti tikrovės supratimo forma, leidusi susilydyti senam ir naujam pasauliui. Čia kyla vienas sunkumas. Krikščioniškasis tikėjimas nėra sistema. Jo neįmanoma pateikti kaip darnaus minčių statinio. Jis yra kelias, o keliui būdinga, kad jį galima pažinti tik juo pasukus, juo einant. Tas suprastina dvejopai: kiekvienam pavieniam asmeniui tai, kas krikščioniška, atskleidžia tik per ėjimo drauge eksperimentą; kita vertus, to, kas krikščioniška, visumą galima suvokti tik kaip istorinį kelią, kurio esminę raidą bendrais bruožais ir norėčiau nužymėti.

Kelias prasideda su Abraomu. Mėgindamas pateikti kontūrus, savaime suprantama, negaliu ir nenoriu veltis į daugialypių hipotezių apie tai, kas senuose pasakojimuose laikytina istoriška ir kas ne, brūžgynus. Čia teklausime, kaip į tą kelią žvelgiama pačiuose istorinę reikšmę galiausiai įgijusiuose tekstuose. Tada pirmiausia pasakytina, kad Abraomas buvo žmogus, žinojęs esąs užkalbintas Dievo ir šiuo pokalbiu grindęs savo gyvenimą. Palyginimui galima prisiminti Sokratą, kuriam toks „daimonion“, savotiškas įkvėpimas, neap-

reikšdavo nieko pozityvaus, tačiau užstodavo kelią, kai jis norėdavo atsiduoti vien savo idėjoms ar prisidėti prie viešosios nuomonės (8). Ką apie šį Abraomo Dievą galime pasakyti? Jis dar jokiū būdu monoteistiškai nepretenduoja į vienintelį visų žmonių ir viso pasaulio Dievą, tačiau sykiu jau išsiskiria labai savitu veidu. Jis nėra tam tikros tautos, tam tikros šalies Dievas, nėra tam tikros srities, – pavyzdžiui, oro ar vandens ir t. t., tuometinėje religinėje aplinkoje vienų svarbiausių dievystės reiškimosi formų, – Dievas. Jis yra tam tikro asmens, būtent Abraomo, Dievas. Tai, kad jis nepriklausė kokiai nors šaliai, tautai, gyvenimo sričiai, bet susisaistė su asmeniu, lėmė du įsidėmėtinus padarinius.

Pirmasis padarinys tai, kad Dievui priklausantis, jo išsirinktas žmogus jaučia jo galią visur. Jos neriboja kokios nors geografinės ar kitokios ribos, jis gali asmenį lydėti, saugoti, vesti visur, kur nori, ir visur, kur tas asmuo eina. Krašto pažadas jo irgi nepadaro kokio nors krašto, kuris, jį užėmus, priklausytų tik jam vienam, Dievu. Veikiau tai rodo, kad kraštus jis gali dovanoti taip, kaip nori. Vadinas, galime teigti: Asmuo-Dievas veikia nevaržomas vietos matmens. Antra, jis veikia nevaržomas ir laiko matmens, maža to, jo kalbėseną bei elgseną iš esmės susijusi su tuo, kas būsima. Jo pagrindinis matmuo atrodo – bent iš pradžių – esanti ateitis, nes dabarčiai jis teikia gana nedaug reikšmės. Visa, kas esminga, – palaiminimas, kraštas – perteikiama pažado kategorija. Tai reiškia, kad jis aiškiai gali disponuoti ateitimi, laiku. Iš atitinkamo žmogaus šitai reikalauja gana savitos laikysenos. Jis turi gyventi niekada nesitenkindamas dabartimi, visada tiesdamasis kitko, to, kas didesnis, link. Dabartis tampa santykinė. Kai ypatingas šio Dievo savitumas, jo kitoniškumas kitų ir kitko atžvilgiu galiausiai įvardijamas – tai galėtų būti trečiasis elementas – „šventumo“ sąvoka, pasidaro aišku, kad šis jo šventumas, jo paties būtis kažkaip susijusi su žmogaus kilnumu, jo moraliniu sveikumu, kaip rodo pasakojimas apie Sodomą ir Gomorą. Čia, viena vertus, išryškėja Dievo, pasirengusio pasigailėti nedorėlių dėl kelių teisiųjų, atlaidumas, gerumas, bet kartu aiškstėn iškyla ir abiejų miestų pasmerkimo pasireiškiantis „ne“ žmogaus kilnumo griovimui.

Izraelio tikėjimo krizė ir išplėtimas tremtyje

Išsirutuliojus į dvylikos giminių sąjungą, užėmus kraštą, atsiradus karalystei, pastačius šventyklą bei išsiplėtojus kulto įstatymams, Izraelio religija, atrodo, didele dalimi virto tipiška Artimųjų Rytų religija. Protėvių Dievas, Sinajaus Dievas, dabar tapo tam tikros tautos, tam tikro krašto, tam tikros gyvenimo tvarkos Dievu. Tačiau kad tai nėra viskas, kad išlieka kai kas ypatinga ir kad visose Izraelio religinėse permainose išsilaiko, maža to, toliau kristalizuojasi jo tikėjimo į Dievą savitumas, kitoniškumas, pasirodo tremties laikotarpiu. Paprastai dievas, netenkantis savo krašto, paliekantis savo

tautą sumušą ir neįstengiantis apginti savo šventyklos, būna nuverstasis dievas. Įstabu, kad Izraelio tremtyje nutinka priešingai. Aikštėn iškyla šio Dievo didybė, jo visiškasis kitiškumas, palyginti su kitomis pasaulio religijų dievybėmis, tik dabar Izraelio tikėjimas tampa tikrai didingas. Šis Dievas gali sau leisti atiduoti savo kraštą kitiems, nes jis su jokia kraštu nėra susijęs. Jis gali leisti kitiems nugalėti savo tautą, kad būtent taip ją pabudintų iš jos klaidingų religinių sapnų. Jis gali be šios tautos išsiversti, tačiau nepalieka jos likimo valiai pralaimėjusios. Jis gali apseiti ir be šventyklos bei ten švenčiamo kulto; paprastai manyta, jog žmogus dievus maitina, o šie išlaiko pasaulį. Ne, jam nereikia tokio kulto, tam tikra prasme uždengiančio jo esmę. Tad, ėmus giliau suvokti Dievą, išauga ir nauja kulto idėja. Matyt, jau Saliamono laikais protėvių Asmuo-Dievas imtas tapatinti su visa ko Dievu, Kūrėju, kuris žinomas visoms religijoms, tačiau dažniausiai negarbinamas, nes nėra kieno nors reikalų atžvilgiu kompetentingas Dievas. Šis iš principo atliktas, tačiau sąmonę iki tol menkai paveikęs sutapatinimas dabar tampa išgyvenimo jėga: Izraelis neturi jokio specialaus dievo, jis garbina tik apskritai vieną Dievą. Dievas yra kalbėjęs Abraomui ir išsirikęs Izraelį, tačiau iš tikrųjų jis yra visų tautų Dievas, visų bendras Dievas, vairuojantis visą istoriją. Tada neišvengiamai apvaloma ir kulto idėja. Dievui nereikia aukų, jam nereikia būti išlaikomam žmonių, nes jam viskas priklauso. Tikroji auka yra žmogus tapsmas Dievo valią atitinkančiu. Prabėgus 300 metų po tremties, helenistinei priespaudai panašiai engiant šventyklos kultą, Danieiliaus knygoje suformuluojama: „Neturime dabar nei kunigaikščio, nei pranašo... nei deginamosios atnašos, nei aukos... nei vietos aukoti pirmienoms ir rasti tavo gailestingumui. O kad atgailaujančia širdimi ir nuolankia dvasia būtume tau tokie mieli...“ (*Dan [g]* 3, 38 ir t.). Kartu su Dievo galią bei gerumą atitinkančios dabarties stygiumi Izraelio tikėjime vėl sustiprėja futuristinis elementas, arba galbūt tiksliau turėtume sakyti: dabartis paverčiama santykine, dabartimi, kurią galima įveikti bei suprasti tik platesniame, akimirksni, mažai to, visą pasaulį, pranokstančiame horizonte.

Kelias į visuotinę religiją po tremties

500 metų nuo tremties iki Kristaus pasirodymo paženklinėti dviejų naujų veiksmų. Pirmiausia tai vadinamosios Išminties raštijos atsiradimas ir ją pagrindžiantis dvasinis sąjūdis. Greta Įstatymo ir Pranašų knygų, iš kurių kaip Izraelio religijos matas pamažu ėmė rutuliotis Rašto kanonas, atsiranda trečioji kolona – išmintis (9). Iš pradžių ją daugiausia veikia egiptiečių išminties tradicijos, vėliau vis daugiau ima ryškėti sąlytis su graikų kultūros dvasia. Čia pirmiausia gilinamas tikėjimas į vieną Dievą bei radikalizuojama jau Pranašuose besirodanti dievų kritika. Monoteizmas yra toliau skaidrinamas bei, siejamas su mėginimu protingai suprasti pasaulį, darosi racialesnis. Grandis,

jungianti mintį apie Dievą ir pasaulio aiškinimą, atrodama būtent išminties sąvokoje. Racionalumas, besirodantis pasaulio struktūroje, suvokiamas kaip kūrybingosios išminties, iš kurios jis kyla, atspindys. Dabar besikristalizuojantis požiūris į tikrovę maždaug atitinka klausimą, kurį Heisenbergas mūsų minėtuose pokalbiuose formuluoja taip: „Ar iš tikrųjų visiškai beprasmiška už tvarkančiųjų pasaulio struktūrų mąstyti ‚sąmonę‘, kurios ‚tikslas‘ šios struktūros ir yra?“ (10). Šiandienėse diskusijose apie gamtos ir dvasios sąveiką, pavyzdžiui, žmoguje, gvildinamas klausimas: ar galima dvasios reiškinį kildinti vien iš materijos, ar vis dėlto lieka nepaaiškinamas perteklius? (11). Čia veikia būtų galima kalbėti kitaip: dvasia pajėgi pagimdyti materiją ir laikytina tikroju tikrovės išeities tašku, kuriuo remiantis galima paaiškinti visumą; lieka klausimas: ar nėra kokio nors tamsaus pertekliaus, kurio tuo nebeįmanoma paaiškinti. Klausina, ar toks požiūris mažiau tikėtinas už Monod suformuluotą bei šiuolaikiniam mąstymui gana būdingą nuomonę, jog visas gamtos koncertas kyla iš trikdančių triukšmų (12), t. y., kad racionalumas atsirandąs iš to, kas iracionalu. Išminties knygų požiūris, išminties sąvoka susiejantis Dievą ir pasaulį, laikantis pasaulį Kūrėjo racionalumo atspindžiu, sykiu leidžia susieti kosmologiją ir antropologiją, pasaulio supratimą ir moralumą, nes išmintis, statydinanti materiją ir pasaulį, sykiu yra moralinė išmintis, nurodanti esmines egzistencijos kryptis. Visa Tora, Izraelio gyvenimo įstatymas, dabar suvokiama kaip išminties savęs pavaizdavimas, jos išvertimas į žmogaus kalbą bei nurodymus jam. Visa tai savaime priartina prie graikų kultūros dvasios – viena vertus, platonizmo motyvų, kita vertus, stoikams būdingos pasaulio dieviškojo aiškinimo sąsajos su morale.

Mūsų užkabintas klausimas dėl nedieviškumo, iracionalumo pertekliaus pasaulyje, Išminties raštijoje įgyja dramatiško galybėjimosi su teodicijos klausimu pavaldą: didžia tema tampa kančios patyrimas pasaulyje – pasaulyje, kur teisė, gėris, tiesa vis pralaimi nedoriems galingiesiems. Tai leidžia pagilinti moralę remiantis visiškai kitokiu išeities tašku; ji išsivaduoja iš sėkmės klausimo ir prasmės ieško kančioje, teisingumo pralaimėjime. Galiausiai su Jobu už Izraelio ribų iškyla pavyzdinė pamaldžiojo ir kartu kenčiančiojo figūra (13).

Vidinį priartėjimą prie graikų dvasios pasaulio, prie jo apšvietos bei filosofijos nuosekliai lydi antras svarbus žingsnis – judaizmo perėjimas į graikų pasaulį; pirmiausia tai įvyko Aleksandrijoje, pagrindinėje kultūrų susitikimo vietoje. Svarbiausias įvykis šiame procese buvo Senojo Testamento išvertimas į graikų kalbą, pagrindinei jo daliai šia kalba – penkioms Mozės knygoms – pasirodant jau trečiajame amžiuje iki Kristaus. Iki pirmojo amžiaus susidarė graikiškasis šventųjų knygų kanonas, kurį krikščionys perėmė kaip savąjį Senojo Testamento kanoną (14). Šio Senojo Testamento vertimo į graikų kalbą pavadinimas „Septuaginta“ (Septynias-

dešimties knyga) remiasi sena legenda, kad vertimas buvęs 70 mokslininkų darbas. Pasak *Ist 32, 8*, septyniasdešimt yra pasaulio tautų skaičius. Tad legenda galbūt norėta pasakyti, kad šiuo vertimu Senasis Testamentas išžengiąs iš Izraelio ir ateinaš pas žemės tautas. Toks iš tikrųjų ir buvo šios knygos poveikis – knygos, kurios vertime daugeliu atžvilgių dar daugiau akcentuojamas Izraelio religijos visuotinumasis – pavyzdžiui, Dievo vardą JHVH pateikiant nebe kaip tokį, bet pamainant jį žodžiu *Kyrios* – Viešpats. Taip toliau plėtojama Senojo Testamento dvasinė Dievo sąvoka, o tai faktiškai visiškai atitiko vidinę minėtosios raidos kryptį.

Į graikų kalbą išverstas Izraelio tikėjimas, toks, koks atsispindi jo šventosiose knygoose, netruko patraukti apsišvietusią Antikos dvasią. Dėl Sokrato kritikos Antikos religijų įtikimumas buvo ėmęs nepaliaujamai menkti. Tačiau Sokrato mąstymo – priešingai negu sofistinės srovės – neženklino nei skepticizmas, nei cinizmas ar plikas pragmatizmas; su juo kartu pabudo protą atitinkančios ir kartu jo galią pranokstančios religijos troškimas. Tad, viena vertus, leidžiamasi į paieškas to, ką žada iš Rytų besiveržiantys misterijų kultai, kita vertus, išganingu atsaku ima atrodyti žydų tikėjimas. Čia Dievas ir pasaulis, racionalumas ir apreiškimas jau yra susieti būdu, ir visiškai atitinkančiu proto postulatus, ir patenkinančiu gilesnę religinę troškimą. Čia atrandamas monoteizmas, gimstantis ne iš filosofinių spekuliacijų, lemiančių jo religinę bejėgystę, nes savo paties mąstymo darinių, savo paties filosofinių hipotezių neįmanoma garbinti. Šis monoteizmas kyla iš pirmpradės religinės patirties ir dabar, taip sakant, iš viršaus patvirtina tai, ko mąstymas apgrai-bomis ieškojo. Izraelio religija geriausiems vėlyvosios Antikos sluoksniams turėjo būti tokia patraukli, koks Vakarų Europai Apšvietos laikais buvo Kinijos pasaulis, kuriame ji tarėsi pagaliau radus (kaip šiandien žinome, neteisingai) visuomenę be apreiškimo ir slėpinių, aptikusi grynos moralės ir gryno proto religiją. Todėl visame antikiniam pasaulyje susikūrė vadina-mųjų dievobaimingųjų tinklas – žmonių, besišliejusių prie sinagogos bei jos grynai žodinio kulto ir per Izraelio tikėjimą jautusių sąlytį su vienatiniu Dievu. Šis dievobaimingųjų, besiremiančių graikišku tapusiu Izraelio tikėjimu, tinklas buvo krikščioniškosios misijos pri-laida: krikščionybė buvo iki visuotinybės išplėstas judaizmo pavidalas, visiškai dovanojęs tai, ko Senasis Testamentas iki tol dar nebuvo įstengęs duoti.

Krikščionybė kaip tikėjimo ir proto sintezė

Septuagintoje išdėstytas Izraelio tikėjimas išsiskyrė Dievo ir pasaulio, proto ir slėpinio darba. Jis mokė moralės, tačiau kažko dar trūko: visuotinis Dievas liko susijęs su tam tikra tauta, moralė – su labai dalinėmis gyvenimo formomis, kuriomis už Izraelio ribų nebuvo įmanoma gyventi, dvasinis kultas – su šventyklos ritualais, kuriuos galėjai aiškinti simboliškai, bet kurie

pranašų kritikos iš esmės jau buvo pralenkti ir ieškančiam dvasiai nebepriimtini. Nežydui visada tekdavo tenkintis tik stovėjimu išoriniame šios religijos žiede. Jis visada likdavo „prozelitas“, nes visavertė priklausomybė buvo susaistyta su kilme iš Abraomo pagal kraują, su tautine bendrija. Taip pat liko neaišku, kiek to, kas savitai žydiška, būtina tam, kad galėtum teisingai tarnauti šiam Dievui, ir kam tenka kompetencija nubrėžti ribą tarp to, ko nevalia atsisakyti, ir to, kas yra istorinė atsitiktinybė ar atgyvena. Visiškas visuotinumasis buvo neįmanomas, nes neįmanoma visavertė priklausomybė. Čia sienas pralaužė, pertvaras sugriovė (plg. *Ef 2, 14*) krikščionybė, padarydama tai trejopai: kraujo ryšiai su protėviu nebereikalingi, nes visavertę priklausomybę, tikrąją giminybę laiduoja prisijungimas prie Jėzaus. Šiam Dievui dabar visiškai priklausyti gali kiekvienas, jo tauta gali ir turi tapti visi žmonės. Daliniai teisės ir moralės nuostatai nebeįpareigoja; jie tapo istorine preliudija, nes visa suvienyta Jėzaus Kristaus asmenyje, ir kas juo seka, tas savyje nešioja ir išpildo visą Įstatymo esmę. Senasis kultas paseno ir buvo panaikintas Jėzaus savęs paaukojimo Dievui ir žmonėms; būtent tai dabar yra tikroji auka, dvasinis kultas, kur Dievas ir žmogus apsikabina bei susitaiko, šitai laiduojant Viešpaties vakarieni – Eucharistijai kaip realiai bei nuolat esamai tikrybei. Galbūt gražiausiai bei glausčiausiai ši nauju krikščioniškoji sintezė išreiškiamą išpažinimo žodžiais iš Pirmojo Jono laiško: „Mes esame pažinę ir įtikėję meilę“ (*1 Jn 4, 16*). Kristus šiems žmonėms tapo kuriančiosios meilės atradimu; visatos protas apsireiškė kaip meilė – kaip erdvesnis racionalumas, įimantis savin bei pagydamas ir tai, kas tamsu bei iracionalu.

Taip dvasinis sąjūdis, iškilęs aikštėn Izraelio kelyje, pasiekė savo tikslą – nevaržomas visuotinumasis virto praktine galimybe. Protas ir slėpinys susitiko, ir būtent visa ko suvienijimas viename atvėrė duris visiems: visi žmonės gali tapti broliais ir seserimis, nes Dievas yra vienas. Naują pavidalą įgijo ir vilties bei dabarties tema: dabartis ritasi Prisikėlusiojo, pasaulio, kuriame Dievas bus visa visame kame, link. Tačiau kaip tik tai reikšmingą bei vertingą daro ir dabartį, nes ji jau dabar yra persunkta Prisikėlusiojo artumo, o mirtis nebeteri paskutinio žodžio.

Ieškant naujojo akivaizdumo

Ar tokį akivaizdumą, iš pagrindų sukrėtusį bei perkeitusį antikinį pasaulį, dar beįmanoma atkurti? O gal jis negrįžtamai pražuvo? Kas tam stoja skersai kelio? Dabartinį nuosmukį lemia daug priežasčių, tačiau svarbiausioji, sakyčiau, yra proto savęs apribojimas, paradoksaliai besiremiantis jo sėkme: metodinės taisyklės, laidavusios jam sėkmę, suvisuotintos tapo kalėjimu. Gamtamokslis, pastatydinęs naują pasaulį, remiasi filosofiniu pagrindu, ieškotinu galiausiai Platono filosofijoje (15). Kopernikas, Galilėjus, taip pat Niutonas

buvo platonikai. Jų pagrindinė prielaida buvo ta, jog pasauliui būdinga matematinė, dvasinė struktūra ir kad, vadovaujantis šia prielaida, galima įminti jo mįsles bei eksperimentuojant padaryti jį suprantamą bei naudingą. Nauja yra platonizmo ir empirijos, idėjos ir eksperimento susiejimas. Eksperimentas remiasi pirmesne aiškinimo idėja, kuri po to praktiniu bandymu tikrinama, taisoma bei atveriamą tolesniems klausimams. Tik toks matematinis nuvokimas leidžia vėliau daryti apibendrinimus, pažinti dėsnius, įgalinančius tikslingai veikti. Visas gamtamokslinis mąstymas ir visas techninis taikymas remiasi prielaida, kad pasaulis surikiuotas pagal dvasinius dėsnius, kad jame glūdi dvasia, kurią mūsų dvasia geba atvaizduoti. Tačiau kartu pasaulio suvokimas neatsiejamas nuo tikrinimo patyrimu. Kiekviena mintis, peržengianti šią sąsają, įžiūrinti dvasią kaip tokią ar laikanti ją pirmesne už dabartinį pasaulį, prieštarauja metodinei mokslo drausmei ir todėl vejama lauk kaip ikimokslinė, nemokslinė mąstysena. *Logos*, išmintis, apie kurią kalbėjo graikai ir Izraelis, gražinama į materialųjį pasaulį ir tampa už jo ribų nebediskuotina.

Savitoje gamtamokslio srityje toks apsiribojimas teisingas ir būtinas. Tačiau jei tai paskelbiama neperžengtina žmogaus mąstymo forma, prieštaringas pasidaro paties mokslo pagrindas. Juk tada mokslas dvasią teigia ir kartu neigia. Bet svarbiausia, kad toks apsiribojantis protas yra amputuotas protas. Jei žmogus nebegali protingai klausti dėl esminių savo gyvenimo dalykų, dėl savo Iš kur ir Kur link, savo pareigų ir teisių, gyvenimo ir mirties, bet šias reikšmingiausias problemas turi perleisti nuo proto atskirtam jausmui, tada protas ne išaukštinamas, bet paniekiamas. Tada prasidedanti žmogaus dezintegracija sukelia ir religijos, ir mokslo patologiją. Tai, kad šiandien, religiją išlaisvinus iš atsakomybės prieš protą, randasi vis daugiau patologinių religijos formų, akivaizdu. Tačiau turint prieš akis tokius žmogų žeminančius mokslinius projektus, kaip antai žmonių klonavimas, embrionų – tai yra žmonių – gamyba, siekiant panaudoti jų organus farmaciniams produktams ar ir apskritai ūkinėms reikmėms, arba prisiminus mokslo naudojimą vis baisesnėms žmogaus griovimo priemonėms gaminti, akivaizdu, jog patologija gali ištikti ir mokslą: mokslas tampa patologinis ir mirtinai pavojingas, kai atsiveikina su dorovine žmogiškosios būties tvarka bei, apeliuodamas į autonomiją, savo vieninteliu matu tepripažįsta savo paties galimybes.

Tai reiškia: proto akiratis turi vėl prasiplėsti. Turime ištrūkti iš pačių pasistatydinto kalėjimo ir vėl pažinti kitokias, visą žmogų aprėpiančias, įsitikrinimo formas. Mums reikia to, kas buvo būdinga Sokratui, – atvirumo bei žvalgymosi toliau savęs ženklinamos laukimo laikysenos. Tokia laikysena anuomet leido susitikti abiem dvasiniams pasauliams – Atėnams ir Jeruzalei bei išmušti naujai istorijos valandai. Mums būtinas

naujas nusiteikimas ieškoti ir kartu nuolankumas, kuris nėra neįmanomas. Griežtą metodinę drausmę turėtų lydėti ne tik sėkmės, bet ir tiesos troškimas, pasirengimas priimti tiesą. Metodinis griežtumas, vis prisiverčiantis paklusti tiesai bei nesivaikyti savo norų, galėtų būti didelė žmogaus būties mokykla bei padaryti žmogų pajėgų išvysti tiesą. Kita vertus, nuolankumas, nusilenkiantis tam, kas atrasta, bei tuo nemanipuliuojantis, neturėtų virsti klaidingu kuklumu, atimančiu drąsą ieškoti tiesos. Juo labiau jis priešpriešintinas manijai pasaulį tikrai valdyti, netroškiant suvokti jo vidinės logikos, ribojančios mūsų norą viešpatauti. Įspėjimai parodyti, kada mokslas nebetarnauja tiesai, bet virsta pasaulio bei žmogaus griovimu, galėtų ekologinės katastrofos. Gebėjimas tokius išspėjimus išgirsti, troškimas būti apvalytam tiesos yra tiesiog būtinas. Pridurčiau: vėl sutvirtintinos žmogaus dvasios mistinės galios. Gebėjimas atgauti save, didesnis vidinis atvirumas, drausmė, padedanti atsitraukti nuo einamųjų reikalų bei to, kas įkyriai veržiasi į dėmesio akiratį, – visa tai mums turi vėl tapti prioritetiniais tikslais. Paulius ragina tvirtinti vidinį žmogų (*Ef3, 16*). Garbingai pripažinkime: išorinis žmogus šiandien hipertrofuotas, o žmogaus vidinė jėga grėsmingai nusilpusi.

Idant nelikčiau pernelyg abstraktus, tai, ką turiu galvoje, baigdamas norėčiau pailustruoti iš istorinės partitės paimtu vaizdeliu. Popiežius Grigalius Didysis (†609) savo „Dialoguose“ pasakoja apie paskutiniąsias šventojo Benedikto gyvenimo savaites. Vienuolijos steigėjas įsitaisė miegoti viršutiniame vieno bokšto aukšte, į kurią iš apačios vedė „tiesūs mediniai laiptai“. Prieš nakties maldos metą jis pakilo naktinei vigilijai. „Jis stovėjo prie lango ir meldėsi visagaliai Dievui. Žvelgdamas į tamsią naktį, jis staiga išvydo iš viršaus besiliejančią ir visus nakties tamsumus išsklaidančią šviesą... Tada, kaip jis pats vėliau papasakojo, jam bežiūrint nutiko kai kas nuostabaus: tartum sutelktas į vieną vienintelį saulės spindulį jam buvo parodytas visas pasaulis“ (16). Grigalius pašnekovas tokiam pasakojimui paprieštarauja klausimu, besisiūlančiu ir šiandieniam klausytojui: „To, ką sakei, būtent, kad Benediktui buvo leista pamatyti visą pasaulį, sutelktą viename vieninteliame saulės spindulyje, niekada nesu patyręs ir negaliu nė įsivaizduoti. Kaip galėtų kas nors matyti pasaulį kaip visumą?“ Esminis sakinyš popiežiaus atsakyme yra toks: „Kai jis ... visą pasaulį regėjo priešais save kaip vienybę, tai ne dangus ir žemė buvo pasidarę siauri, bet reginčiojo siela plati...“ (17).

Čia reikšmingos visos smulkmenos: naktis, bokštas, laiptai, viršutinė patalpa, stovėjimas, langas. Visa tai ne tik topografiniai ir biografiniai elementai, visam tam būdinga ir didelė simbolinė gėlmė: šis žmogus, keliaudamas ilgu ir vargingu keliu, prasidėjusiu Subiaco oloje, užkopė į kalną ir galiausiai į bokštą. Jo gyvenimas buvo vidinis kopimas, pakopa po pakopos „tiesiomis kopėčiomis“. Jis pasiekė bokštą, o ten dar ir „viršutinį

kambari“, nuo *Apaštalų darbų* laikytą susikaupimo tiesiantis viršun, išžengimo iš gaminimo bei darymo pasaulio simboliu. Jis stovi prie lango – jis ieškojo ir susirado vietą, iš kur per mūrą matosi pasaulis, atsiveria vaizdas į lauką. Jis stovi. Stovėjimas vienuolių tradicijoje simbolizuoja išsitiesusį žmogų, nebežiūrintį sukaustyti vien į žemę, bet atgavusį tiesią laikyseną bei laisvą žvilgsnį į viršų (18). Tada jis tampa reginčiuoju. Ne pasaulis pasidaro siauras, bet jo siela – plati, nes ji nebesugeriamą to, kas paskira, – medžių, neleidžiančių išžiūrėti miško, – bet gali matyti visumą. Tiksliau, jis gali matyti visumą, nes žiūri iš aukštybės, o ją jis galėjo pasiekti, nes viduje tapo platus. Čia galima pajusti senosios tradicijos apie žmogų kaip mikrokosmą, aprėpanti visą pasaulį, atgarsius. Tačiau esminis dalykas yra štai šis: žmogus turi išmokti kopti viršun, jis turi tapti platus. Jis turi stovėti prie lango. Jis turi žvalgytis. Ir tada jį gali palytėti Dievo šviesa, jis gali jį pažinti bei juo remdamasis visa apžvelgti. Neturėtume taip įsikibti į žemę, kad nebeįstengtume kopti viršun, tiesiai stovėti. Didieji žmonės, per kantrų kopimą bei išgyventus apvalymus tapę reginčiais ir todėl amžių kelrodžiais, svarbūs mums ir šiandien. Mat jie mums rodo, kaip net naktį atrasti šviesą, kaip sutikti iš žmogiškosios egzistencijos bedugnės kylančias grėsmes bei kupiniems vilties eiti pasitikti ateities.

Nuorodos

- (1) W. Heisenberg, *Der Teil und das Ganze. Gespräche im Umkreis der Atomphysik*, München 1969, 117.
- (2) Ten pat, 117.
- (3) Ten pat, 118, plg. 295.
- (4) J. Fest, *Die schwierige Freiheit. Über die offene Flanke der offenen Gesellschaft*, Berlin 1993, 75.
- (5) Ten pat, 79.
- (6) *Op. cit.*, 288 ir t.
- (7) F. Schleiermacher, *Über die Religion. Reden an die Gebildeten unter ihren Verächtern*, Philosophische Bibliothek Bd. 225, Hamburg 1958, 30.
- (8) Negatyvus šio „balso“ pobūdis, pvz., aiškiai nuskaitas „Apologijoje“, 31d. Apie šio balso pavidalą plg. R. Guardini, *Der Tod des Sokrates*, Mainz-Paderborn ⁵1987, 87 ir t.
- (9) Kaip ir anksčiau, esminis Senojo Testamento Išminties raštijai suprasti lieka: G. v. Rad, *Weisheit in Israel*, Neukirchen-Vluyn 1970; taip pat plg. L. Bouyer, *Cosmos*, Paris 1982, 99–128.
- (10) *Op. cit.*, 290.
- (11) Apie šiandienės diskusijas šia tema gerai informuojama: G. Brüntrup, *Das Leib-Seele-Problem. Eine Einführung*, Stuttgart 1996. Taip pat plg. O. B. Linke – M. Kurthen, *Parallelität von Gehirn und Seele. Neurowissenschaft und Leib-Seele-Problem*, Stuttgart 1988.
- (12) J. Monod, *Zufall und Notwendigkeit. Philosophische Fragen der modernen Biologie*, München ⁵1973, 149; plg. 141 ir t.: „... iš to neišvengiamai išplaukia, kad kiekvienos naujovės, kiekvieno naujo atsiradimo gyvojoje gamtoje pagrindą sudaro vien atsitiktinumas. Grynas atsitiktinumas, ne kas kita kaip atsitiktinumas, absoliuti, akla laisvė kaip nuostabaus evoliucijos statinio pagrindas – ši pagrindinė šiuolaikinės biologijos išvalga šiandien nebėra tik viena iš galimų ar bent įsivaizduotinų hipotezių; ji yra vienintelė įsivaizduojama, nes vienintelė dera su stebėjimo bei patyrimo faktais“. Plg. J. Ratzinger, *Im Anfang schuf Gott, Einsiedeln-Freiburg* ²1996, 53–59.
- (13) Apie Jobą pirmiausia plg. didelį G. Ravasi komentarą, kur gilinamasi ir į šiuolaikinius filosofinius bei teologinius Jobo pavidalo aiškinimus: *Giobbe, Traduzione e commentio*, Roma ³1991.
- (14) Dėl hebrajiškojo ir graikiškojo kanonų santykio ir dėl krikščionių Senojo Testamento plg. Chr. Dohmen, *Der Biblische Kanon in der Diskussion*, in: „Theologische Revue“ 91 (1995), 451–460; A. Schenker, *Septuaginta und christliche Bibel*, ten pat, 459–464.
- (15) Dėl šiuolaikinio gamtamokslio platoniskų ištakų plg. N. Schiffers, *Fragen der Physik an die Theologie*, Düsseldorf 1968; W. Heisenberg, *Das Naturbild der heutigen Physik*, Reinbek ⁷1959. Taip pat plg. Monod, *op. cit.*, pvz., 133, kur jis nedviprasmiškai parodo šiuolaikinės biologijos skolą platonizmui. Šiuolaikinės išvalgos, pasak jo, „daugiau negu išpildė labiausiai įsitikinusių ‚platonikų‘ viltis“. Tam tikras šiuolaikinės fizikos artumas Platono ir Plotino intencijoms taip pat pripažįstamas: B. d’Espagnat, *La physique actuelle et la philosophie ein*, in: „Revue des sciences morales et politiques“ 1997, n. 3, 28–45.
- (16) Grigalius Didysis, *Dialogi* II 35, 1–3. Aš naudojausi Zalburgo abatų konferencijos lotyniškuoju-vokiškuoju leidimu: Gregor d. Gr., *Der hl. Benedikt. Buch II der Dialoge*, St. Ottilien 1995. Mano aiškinimas remiasi pūikia ten pateikta pratarne, ypač 53–64.
- (17) II 35, 5 ir 7.
- (18) Plg. aiškinimą 17 nuorodoje minimame leidime (p. 60–63).

Straipsnis pirmąkart publikuotas: *Mitteilungen des Übersee-Club Hamburg* 1998.

Didžiojo tridienio ir Velykų pamaldos Vatikane

Balandžio 13 d. popiežius Benediktas XVI Šv. Petro bazilikoje vadovavo Krizmos Mišioms. Homilijoje Šventasis Tėvas ragino kunigus Kristaus pavyzdžiu „kilti į kalną“ melstis. Pasak popiežiaus, paprastas aktyvizmas kartais gali tapti net heroizmu, tačiau neatneša vaisių ir tampa nebeveiksmingas, jei nekyla iš gilios bendrystės su Kristumi. Kunigas visų pirma privalo būti maldos žmogus. „Laikas, skirtas maldai, yra tikras sielovados darbo laikas“, – sakė popiežius. Savo kalboje jis citavo Turkijoje nužudytą misionierių kun. Andrea Santoro. „Reikia savo kūnu iki galo nešti šio pasaulio blogį ir dalytis kentėjimais Jėzaus pavyzdžiu“, – sakė Benediktas XVI.

Paskutinės vakariinės Mišiomis Laterano bazilikoje popiežius Benediktas XVI pradėjo Didžiojo tridienio šventimą. Benediktas XVI grąžino tradiciją Paskutinės vakariinės Mišias švęsti Laterano bazilikoje. Paskutiniaisiais pontifikato metais popiežius Jonas Paulius II dėl pablogėjusios sveikatos švęsdavo šias Mišias Šv. Petro bazilikoje. Romos vyskupas, kaip ir kiti pasaulio vyskupai, sekdamas Jėzaus pavyzdžiu tą dieną numazgojo kojas dvylikai vyrų. Pamoksle popiežius ragino tarnauti kenčiantiesiems ir apleistiesiems. Šventasis Tėvas pabrėžė: „Dievas nėra per daug didis, kad nesirūpintų mūsų mažais dalykais. Būtent dėl savo didybės Dievas gali priimti kiekvieno žmogaus rūpesčius ir problemas“. Kalbėdamas apie Jėzų išdavusį apaštalą Judą, popiežius įspėjo nesivadovauti galia ir sėkme. Judui pinigai tapo svarbesni už bendrystę su Jėzumi.

Didįjį penktadienį popiežius vadovavo Kryžiaus pagerbimo pamaldoms Šv. Petro bazilikoje. Pradžioje jis – kaip ir viso pasaulio vyskupai savo katedrose – parpuolė prieš didįjį altorių ir keletą minučių tyloje paminėjo Jėzaus mirtį. Pagerbdamas Kryžių Šventasis Tė-

vas, nusiavęs batus, prisiartinio prie kryžiaus, jį pabučiavo ir pasimeldė. Didžiojo penktadienio pamaldose homiliją sakė popiežiaus namų pamokslininkas t. Raniero Cantalamessa OFM Cap., citavęs ir komentavęs Benedikto XVI enciklikos *Deus caritas est* mintis. Jis taip pat aptarė neseniai žiniasklaidos išplatintas spekuliacijas apie vadinamąją „Judo evangeliją“. Pasak pamokslininko, biblistams seniai žinomi tokie raštai. T. Cantalamessa kaltino žiniasklaidą noru klaidinančiomis interpretacijomis susikrauti kapitalą.

Didžiojo penktadienio vakare popiežius Benediktas XVI vadovavo Kryžiaus kelio procesijai Kolizijoje. Apeigose dalyvavo apie 50 tūkst. žmonių. Popiežius pats nešė kryžių pirmoje ir keturioliktoje stotyse. Kitose stotyse Kryžių nešė „kirėniečiai“: popiežiaus vikaras kardinolas Camillo Ruini, romiečių šeima, Amerikos seminaristas, meksikietė moteris ir du broliai pranciškonai iš Šventosios Žemės kustodijos. Kryžiaus kelio mąstymus šiemet parengė arkivyskupas Angelo Comastri. Renginys buvo transliuojamas į 42 šalis.

Didžiojo šeštadienio apeigos prasidėjo tamsioje ir pilnutėlėje Šv. Petro bazilikoje popiežiui pašventinusi ugnį ir įžiebus Velykų žvakę. Įvairiomis kalbomis perskaiyti 9 Senojo ir Naujojo Testamento skaitiniai. Pamoksle popiežius pabrėžė, kad Kristaus prisikėlimas nėra vien „praetis stebuklas“, bet „kokybinis proveržis gyvybės istorijoje“. Šventasis Tėvas sakė, kad Krikštas yra visiškai kitas dalykas negu „bažnytinė socializacija“, tai nėra vien „nuplovimas ir pagražinimas“, o veikiau „kokybinis šuolis“. Giedant Visų šventųjų litanią popiežius pakrikštijo, o po to netrukus sutvirtino septynis katechumenus iš Afrikos, Pietų Amerikos, Azijos ir Europos.

Velykų sekmadienį iškilmingose Mišiose Šv. Petro aikštėje dalyvavo apie 100 tūkst. tikinčiųjų. Savo

pirmojoje Velykų žinioje *Urbi et orbi* popiežius Benediktas XVI ryžtingai reikalavo nutraukti karus bei prievartą krizių regionuose, priešintis terorizmui, ragino puoselėti solidarumą ir kurti teisingumo struktūras. Konkrečiai neįvardydamas Irano jis kalbėjo taip pat apie tarptautinę krizę reguliuojant branduolinės energijos panaudojimą. Kalbėdamas apie krizių regionus popiežius daug dėmesio skyrė Afrikai, pirmiausia Darfuro regionui Sudane. Jis taip pat ragino tęsti taikos procesą Šventojoje Žemėje, įveikiant „senas ir naujas kliūtis“ ir pabrėžė Izraelio valstybės teisę egzistuoti.

Po Velykų žinios popiežius suteikė velykinį palaiminimą *Urbi et orbi* ir pasveikino susirinkusius 62 kalbomis, tarp jų ir lietuviškai. Pirmosios Velykų išskilmės sutapo su popiežiaus 79-uoju gimtadieniu. Dienraštyje *L'Osservatore Romano* šis sutapimas pavadintas reikšmingu atsitiktinumu.

Tarptautinis Pasaulinių jaunimo dienų organizatorių susitikimas Romoje

Balandžio 7–9 d. Samsone di Ciampino miestelyje netoli Romos vyko tarptautinis Pasaulinių jaunimo dienų (toliau – PJD) organizatorių susitikimas. Jame dalyvavo apie 250 delegatų iš 85 valstybių, atstovaujančių dešimtims jaunimo organizacijų, asociacijų ir bendruomenių, taip pat ši susitikimą sušaukusios Popiežiškosios pasauliečių tarybos nariai.

Susitikimo metu apžvelgtos dvi plačios temos. Pirmoji – tai praėjusią vasarą vykusią Pasaulinių jaunimo dienų Kelne įvertinimas įvairiais aspektais: nuo organizacinių ir logistinių klausimų iki sielovadinių vaisių renginyje dalyvavusiems jaunuoliams ir Vokietijos Bažnyčiai. Antroji tema – pasirošimas 2008 metais Sidnėjūje (Australija) vykiančioms Pasaulinėms jaunimo dienoms. Jam aptarti tarptautiniame susitikime dalyvavo visas PJD 2008 organizacinis komitetas.

Aptariant 2005 metų Pasaulines jaunimo dienas Kelne dalyvavo organizacinis komitetas. Apie PJD 2005 įtaką Vokietijos jaunimo sielovadai ir vaisius Kelno arkivyskupijoje dalijosi Vokietijos Vyskupų Konferencijos Jaunimo skyriaus pirmininkas monsinjoras Fransas Jozefas Bode ir Kelno arkivyskupas kardinolas Joachimas Meisneris.

Organizacinius ir logistinius jaunimo dienų Kelne aspektus aptarė atsakingasis direktorius Hermanas Josefas Johansas, generalinis XX PJD 2005 sekretorius monsinjoras Heineris Kochas. „Daugelis tikėjosi geros vokiečių organizacijos, – ja teko kai kam nusivilti, – tačiau vokiečiai nelaukta piligrimus nustebino dideliu vaišingumu bei svetingumu“, – dalijosi organizatoriai.

Nepaisant kai kurių organizacinių ar logistinių nesklaidumų, organizatoriai džiaugėsi XX PJD sėkme bei gausiais sielovadiniais vaisiais. „Tai buvo tikėjimo ir vilties padauginimas. Labai džiaugiamės didžiuliu bei palankiu žiniasklaidos dėmesiu. Religija nebelaikoma tabu“, – sakė mons. F. J. Bode. Kelno arkivyskupas įvardijo didelius bei svarbius pokyčius jaunimo sielovadoje pasibaigus PJD: Vokietijos jaunimas drąsiau skelbiasi esantys krikščionys, su užsidegimu liudija savo tikėjimą tarp bendramamžių. Daug jaunuolių vėl susidomėjo ir „grįžo į Bažnyčią“, iš naujo atrado Sutaikinimo sakramento grožį. „Po PJD su nuostaba stebime Dievo epifanijas įvairiose Vokietijos vietose ir tuo negalime atsidžiaugti“, – sakė kard. J. Meisneris.

Planuojant būsimašias PJD 2008 Sidnėje dalyvavo pagrindiniai organizacinio komiteto nariai: Sidnėjaus arkivyskupas kardinolas Džordžas Pelas, PJD Sidnėje koordinatorius vyskupas Antonis Fisheris OP, susisiekimo, piligrimystės, katechetikos skyrių atsakingieji asmenys, taip pat keli Australijos valdžios atstovai.

PJD 2008 organizatoriai, nepaisydami didelio nuotolio ir su juo susijusių finansinių sunkumų, tikisi sulaukti 15 tūkst. piligrimų iš viso pasaulio. Taip pat viliasi, kad šios PJD sustiprins ir atnaujins jaunųjų australų dvasią, kad atvykęs šalių jaunimas paliudys savo tikėjimą, taps tikėjimo pavyzdžiais vieni kitiems. „Dabar Australijos ir Okeanijos Bažnyčiai labiausiai reikia naujos evangelizacijos“, – sakė Sidnėjaus arkivyskupas.

Susitikimo metu australai pristatė ir XXIII PJD simbolį bei sielovados gaires PJD temai „Kai ant jūsų nužengs Šventoji Dvasia, jūs gausite jos galybės ir tapsite mano liudytojais“ (Apd 1, 8). Visą informaciją nuo šiol galima rasti oficialiame PJD 2008 interneto puslapyje adresu: www.wyd2008.org

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbras / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2006, „Bažnyčios žinios“